

Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

**2–4-СЫНЫПТАРДА БІРІНШІ АРАЛЫҚ БАҒАЛАУДЫ ӨТКІЗУ
БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

Астана – 2026

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының Ғылыми-әдістемелік кеңесі шешімімен ұсынылды

2–4-сыныптарда аралық бағалауды өткізу бойынша әдістемелік ұсынымдар – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2026. – 109 б.

Әдістемелік ұсынымдар 2–4-сыныптарда аралық бағалауды ұйымдастыру және өткізу кезінде педагогтерге әдістемелік қолдау көрсетуге арналған. Құжатта оқу пәндерінің ерекшеліктеріне сәйкес аралық бағалау жұмыстарын жоспарлау, оқу мақсаттарын іріктеу, тапсырмаларды әзірлеу, бағалау критерийлері мен дескрипторларды құрастыру, балл қою және нәтижелерді талдау жолдары қарастырылған.

Құжатта I тоқсандағы аралық бағалауды өткізуге арналған тапсырма үлгілері, оларды орындау тәртібі, жауаптар мен балл қою кестелері берілген. Ұсынылған тапсырмалар үлгілік сипатта болады және міндетті бірыңғай нұсқа болып табылмайды. Педагог оқу бағдарламасында белгіленген оқу мақсаттарын, оқу пәнінің ерекшелігін, білім алушылардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, аралық бағалау тапсырмаларын дербес әзірлейді немесе ұсынылған үлгілерді бейімдейді.

Әдістемелік ұсынымдар бастауыш сынып мұғалімдеріне, мектеп басшыларына, білім бөлімдері мен басқармаларының әдіскерлеріне, сондай-ақ оқу-әдістемелік орталықтардың қызметкерлеріне арналған.

МАЗМҰНЫ

	Бөлім атауы	Беті
1.	Кіріспе	3
2.	1-бөлім. Бастауыш білім беру деңгейінде аралық бағалауды ұйымдастырудың нормативтік негіздері	7
3.	2-бөлім. 2–4-сыныптарда аралық бағалауды өткізу бойынша әдістемелік ұсынымдар	10
4.	2.1 2–4-сыныптарға арналған «Жаратылыстану» оқу пәні бойынша аралық бағалау	14
5.	2.2 2–4-сыныптарға арналған «Дүниетану» оқу пәні бойынша аралық бағалау	24
6.	2.3 2–4-сыныптарға арналған «Цифрлық сауаттылық және жасанды интеллект» оқу пәні бойынша аралық бағалау	31
7.	2.4 2–4-сыныптарға арналған «Еңбекке баулу» оқу пәні бойынша аралық бағалау	35
8.	2.5 2–4-сыныптарға арналған «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша аралық бағалау	41
9.	2.6 2–4-сыныптарға арналған «Музыка» оқу пәні бойынша аралық бағалау	47
10.	2.7 2–4-сыныптарға арналған «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша аралық бағалау	52
11.	Қорытынды	59
12.	Пайдаланылған әдебиеттер мен нормативтік құжаттар	60

КІРІСПЕ

2026–2027 оқу жылынан бастап бастауыш білім беру деңгейінде білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың жаңа тәртібі енгізілді. Осыған байланысты 2–4-сыныптарда аралық бағалауды оқу пәндерінің ерекшеліктеріне сәйкес ұйымдастыру, бағалау тапсырмаларын оқу мақсаттарымен байланыстыру және педагогтерге ортақ әдістемелік бағдар ұсыну қажеттілігі туындады.

Аралық бағалау бөлімді немесе мазмұны өзара байланысты бірнеше бөлімді оқып-үйрену аяқталғаннан кейін білім алушының меңгерген білімі мен қалыптасқан дағдыларының деңгейін анықтауға бағытталады. Оның нәтижелері білім алушының жетістіктері мен оқуындағы қиындықтарды айқындауға, тиімді кері байланыс беруге және кейінгі оқу жұмысын жоспарлауға негіз болады. Сондықтан аралық бағалаудың мазмұны оқу бағдарламасында белгіленген және бағалау кезеңіне дейін меңгерілген оқу мақсаттарымен тікелей байланыста құрылуы қажет.

Әдістемелік ұсынымдардың мақсаты – 2–4-сыныптарда аралық бағалауды жоспарлау, ұйымдастыру және өткізу, тапсырмаларды әзірлеу, бағалау критерийлері мен дескрипторларды құрастыру, балл қою және нәтижелерді талдау бойынша педагогтерге әдістемелік қолдау көрсету.

Әдістемелік ұсынымдар екі бөлімнен тұрады.

Бірінші бөлімде бастауыш білім беру деңгейінде аралық бағалауды ұйымдастырудың нормативтік негіздері берілген. Ағымдағы бақылаудың құрамына кіретін формативтік, аралық және қорытынды бағалаудың орны, аралық бағалауды өткізу мақсаты, оқу пәндері бойынша бағалау нысандары, нәтижелерді тіркеу, ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды бағалау, дәлелді себептермен бағалауға қатыспаған білім алушылар үшін жеке кесте әзірлеу және жазбаша жұмыстарды сақтау тәртібі түсіндіріледі.

Екінші бөлімде 2–4-сыныптарда аралық бағалауды оқу пәндерінің ерекшеліктеріне сәйкес ұйымдастыру және өткізу бойынша әдістемелік ұсынымдар берілген.

2.1-тармақшада 2–4-сыныптардағы «Жаратылыстану» оқу пәні бойынша аралық бағалауды ұйымдастыру қарастырылған. Оқу мақсаттарын іріктеу, практикалық және зерттеу тапсырмаларын өткізу, тірі және өлі табиғат объектілерін бақылау, қарапайым тәжірибелер жасау, өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, нәтижелерді тіркеу мен талдау дағдыларын бағалау, сондай-ақ бағалау критерийлері мен дескрипторларын жасау бойынша түсіндірмелер берілген.

2.2-тармақшада «Дүниетану» оқу пәні бойынша аралық бағалаудың ерекшеліктері қамтылған. Тапсырмалар қоғам, қоршаған орта, туған өлке тарихы, мемлекеттік рәміздер, қауіпсіз мінез-құлық және жеке гигиена ережелері туралы білімнің меңгерілу деңгейін бағалауға бағытталған. Оқырмандар сауаттылығын, пайымдай білу және алынған білімді нақты өмірлік жағдайларда қолдану дағдыларын тексеруге бағытталған тест тапсырмаларын, шығармашылық және аналитикалық сұрақтарды пайдалану жолдары көрсетілген.

2.3-тармақшада № 125 бұйрық талаптарын ескере отырып, 2–4-сыныптардағы «Цифрлық сауаттылық және жасанды интеллект» оқу пәні бойынша аралық бағалауды ұйымдастыру қарастырылған. Компьютерде немесе планшетте практикалық жұмыстарды өткізу, оқу мақсаттарын іріктеу, графикалық редакторларда жұмыс істеу, презентациялар жасау, алгоритмдеу және жасанды интеллекттің қарапайым құралдарымен қауіпсіз әрекеттесудің базалық дағдыларын бағалау, сондай-ақ бағалау критерийлері мен дескрипторларын жасау бойынша түсіндірмелер берілген.

2.4-тармақшада «Еңбекке баулу» оқу пәні бойынша аралық бағалаудың ерекшеліктері қамтылған. Тапсырмалар әр түрлі материалдардан бұйымдар жасау, өлшеу дәлдігі, қолмен орындалатын технологиялық тәсілдерді меңгеру және қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау бойынша білім алушылардың практикалық және шығармашылық дағдыларын бағалауға бағытталған. Бастауыш сыныпта макеттер мен дизайн-жобаларды жасау кезінде жеке және жобалық қызметті ұйымдастыру жолдары көрсетілген.

2.5-тармақшада шығармашылық жеке жұмыстар арқылы «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша аралық бағалауды ұйымдастыру тәсілдері ұсынылған. Оқу мақсаттарын іріктеу, тақырыптар мен көркемдік техникаларды (кескіндеме, графика, аппликация) таңдау, сондай-ақ пейзаждың көңіл-күйін, натюрморттағы көлемді немесе сюжеттік ойды түс, пішін, композиция және пропорция арқылы жеткізе білу дағдыларын анықтауға мүмкіндік беретін бағалау критерийлерін әзірлеу мәселелері қарастырылған.

2.6-тармақшада «Музыка» оқу пәні бойынша аралық бағалауды жоспарлау және өткізу тәртібі келтірілген. Білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, вокалдық-хормен орындауды, балалардың шулы аспаптарында ансамбльдік музыка ойнауды және музыкалық жанрларды таныстыруды ұйымдастыру тәсілдері, интонациялық тазалықты, ырғақ сезімін, орындау мәнерлілігін және музыкалық образдың ашылу тереңдігін бағалау көрсетілген.

2.7-тармақшада «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша аралық бағалауды ұйымдастыру ерекшеліктері қарастырылған. Тапсырмалар базалық жаттығуларды орындау техникасын объективті тексеруді және тәртіпті сақтауды қамтамасыз ете отырып, физикалық қасиеттердің даму деңгейін, спорттық тестілеуді, жалпы дене дайындығы нормативтерін тапсыруды, қозғалыс кешендері мен қимылды командалық ойындарды орындауды бағалауға бағытталған.

Құжатта I тоқсандағы аралық бағалауды ұйымдастыруға арналған тапсырма үлгілері, бағалау критерийлері, дескрипторлар, жауаптар және балл қою кестелері ұсынылған. Олар педагогке бағалау жұмысын әзірлеудің құрылымы мен логикасын көрсетуге, оқу мақсаты, тапсырма, бағалау критерийі және дескриптор арасындағы байланысты сақтауға бағытталған.

Әдістемелік ұсынымдар бастауыш сынып мұғалімдеріне, мектеп басшыларына, білім бөлімдері мен басқармаларының әдіскерлеріне, сондай-ақ оқу-әдістемелік орталықтардың қызметкерлеріне арналған.

1. БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУ ДЕҢГЕЙІНДЕ АРАЛЫҚ БАҒАЛАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ НОРМАТИВТІК НЕГІЗДЕРІ

«Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, оларды аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

1-1-тарау. Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылау жүргізу тәртібі

2-1. Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарындағы білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау барлық оқу пәндері бойынша формативтік, аралық және қорытынды бағалауды қамтиды.

Формативтік бағалау әрбір сабақта, аралық бағалау оқу материалының белгілі бір көлемін (бөлімді (бөлімдерді)) оқып-үйренгеннен кейін жүргізіледі. Қорытынды бағалау осы Қағидаларда көзделген тәртіппен тоқсан және оқу жылының қорытындысы бойынша жүргізіледі.

1-сыныпта білім алушылардың оқу жетістіктері бағаланбайды.

2-2. Формативтік бағалау, оның ішінде үй тапсырмасын бағалау, 2-4-сынып білім алушыларының оқу мақсаттарына қол жеткізуін мониторингтеу және сабақ барысында сараланған жұмысты одан әрі ұйымдастыру мақсатында жүргізіледі және педагогтің білім алушылармен жазбаша және (немесе) ауызша нысандарда кері байланыс беруі арқылы жүзеге асырылады.

2-3. Сабақта формативтік бағалау жүргізу кезінде педагог академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып, білім алушылардың санын, бағалау нысандарын, әдістері мен тәсілдерін дербес айқындайды. Бұл ретте білім алушы әрбір оқу пәні бойынша тоқсан ішінде өткізілген сабақтардың жалпы санының кемінде 30 %-ында бағаланады.

2-4. Формативтік бағалау нәтижелерін басып шығару және қағаз түрінде сақтау талап етілмейді.

Формативтік бағалау нәтижелері электрондық (қағаз) журналда балл түрінде тіркеледі.

2-5. Формативтік бағалау 1-ден 10 балға дейінгі шкала бойынша жүзеге асырылады.

Сабақ үшін қойылатын балл білім алушының үй тапсырмасын және сабақ барысында берілген тапсырмаларды орындау нәтижелерін қосу арқылы айқындалады.

Балдар электрондық (қағаз) журналға ағымдағы күн аяқталғаннан кешіктірілмей енгізіледі. Электрондық журналға балдар қою кезінде педагог түсініктемелер енгізе алады.

2-6. Аралық бағалау бөлімді (бөлімдерді) оқып-үйрену аяқталғаннан кейін оқу материалының мазмұнын меңгеру деңгейін айқындау және тіркеу мақсатында жүргізіледі және оқу пәнінің ерекшелігіне қарай тиісті нысандағы тапсырмаларды орындату арқылы жүзеге асырылады.

2-7. Оқу пәндері бойынша аралық бағалауды өткізу нысандары мен тапсырмалардың түрлері төмендегідей айқындалады:

1) Тілдік оқу пәндері бойынша аралық бағалау сөйлеу әрекетінің төрт түрі: *тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым* бойынша жүргізіледі. Тыңдалым және айтылым дағдыларын бағалау аралық бағалауды өткізу жоспарланған апта ішінде сабақ барысында жүзеге асырылады.

«Қазақ тілі» (бірінші, екінші тілдер үшін), «Орыс тілі» (бірінші, екінші тілдер үшін) және «Ана тілі» (оқыту ұйғыр, тәжік және өзбек тілдерінде жүргізілетін мектептер үшін) бойынша аралық бағалау диктант және оқу сауаттылығын бағалауға бағытталған тапсырмалар түрінде жүргізіледі.

«Шетел тілі» (ағылшын, француз және неміс тілдері) бойынша аралық бағалау ауызша және жазбаша сөйлеуді түсіну, лексиканы қолдану, қарапайым айтылымдар құрастыру, сөздер мен сөйлемдерді дұрыс жазу дағдыларын бағалауға бағытталған ауызша және жазбаша тапсырмалар түрінде жүргізіледі.

«Әдебиеттік оқу» оқу пәні бойынша аралық бағалау шығарма және мазмұндама түрінде жүргізіледі, оларға оқу сауаттылығын бағалауға бағытталған тапсырмалар да енгізіледі.

2) «Математика» оқу пәні бойынша аралық бағалау математикалық сауаттылығын бағалауға бағытталған тапсырмаларды қамтитын бақылау жұмысы түрінде жүргізіледі;

3) «Жаратылыстану» және «Дүниетану» оқу пәндері бойынша аралық бағалау тоқсанына бір рет жаратылыстану-ғылыми сауаттылығын бағалауға бағытталған тапсырмаларды қамтитын ауызша, жазбаша, практикалық, зертханалық, жобалық және зерттеу жұмыстары түрінде жүргізіледі;

4) «Цифрлық сауаттылық және жасанды интеллект», «Еңбекке баулу», «Бейнелеу өнері», «Музыка» және «Дене шынықтыру» оқу пәндері бойынша аралық бағалау тоқсанына бір рет тиісті оқу пәндерінің ерекшеліктерін ескере отырып, білім алушылардың дағдыларын бағалауға бағытталған тапсырмаларды қамтитын практикалық, шығармашылық, жобалық, зерттеу, спорттық, жеке және командалық жұмыстар түрінде жүргізіледі.

2-8. Аралық бағалауды өткізу кезінде педагог тиісті оқу пәндері бойынша бағалау тапсырмаларын білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайтын бағалау жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес дербес әзірлейді.

2-9. Аралық бағалау нәтижелері электрондық (қағаз) журналда балл түрінде тіркеледі. Бұл ретте аралық бағалау үшін қойылатын ең жоғары балл:

2-сыныптар үшін – 12 балды;

3-сыныптар үшін – 14 балды;

4-сыныптар үшін – 16 балды құрайды.

Балл қою кезінде тапсырмалар шарттарының рәсімделуі есепке алынбайды. Білім алушының тәртібі үшін балл төмендетілмейді.

2-10. Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды бағалау кезінде педагог сараланған және (немесе) жеке тапсырмаларды, оның ішінде жеке оқу бағдарламаларын іске асыру кезінде әзірлейді.

2-11. Аралық бағалау нәтижелері туралы ақпарат білім алушыларға, олардың ата-аналарына немесе өзге де заңды өкілдеріне қағаз немесе электрондық форматта ұсынылады.

2-12. Аралық бағалау жүргізілген күні дәлелді себептермен (денсаулық жағдайына, жақын туыстарының қайтыс болуына, барлық деңгейдегі спорттық жарыстарға, конкурстарға, конференцияларға, олимпиадаларға және ғылыми жобалар конкурстарына қатысуына, сондай-ақ қолайсыз метеорологиялық жағдайларға байланысты) болмаған білім алушылар осы Қағидалардың 2-7 тармағында белгіленген талаптарды ескере отырып, арнайы әзірленген тапсырма нұсқалары бойынша жеке кестеге сәйкес аралық бағалаудан өтеді.

Білім алушылар үшін аралық бағалауды өткізудің жеке кестесі білім беру ұйымының басшысымен бекітіледі.

2-13. Ағымдағы оқу жылындағы аралық бағалауға арналған оқу тапсырмалары бойынша білім алушылардың жазбаша жұмыстары білім беру ұйымында ағымдағы оқу жылы аяқталғанға дейін сақталады.

2-14. Тоқсандық қорытынды бағалау нәтижесі мынадай формулалар бойынша айқындалады:

1) Q – тоқсандық қорытынды бағалаудың пайыздық мәндегі нәтижесі:

$$Q = \frac{F}{2} + \frac{P}{2}$$

мұндағы:

F – тоқсан бойынша формативтік бағалаудың пайыздық мәндегі нәтижесі;

P – тоқсан ішінде жүргізілген аралық бағалаулардың пайыздық мәндегі жиынтық нәтижесі;

2) F – тоқсан бойынша формативтік бағалаудың пайыздық мәндегі:

$$F = \frac{\sum B}{10 \times M} \times 100\%$$

мұндағы:

$\sum B$ – білім алушының тоқсан ішінде формативтік бағалау барысында жинаған балдарының қосындысы;

M – формативтік бағалау қорытындысы бойынша балл қойылған сабақтардың саны;

10 – формативтік бағалау үшін белгіленген ең жоғары балл;

3) P – тоқсан ішінде жүргізілген аралық бағалаулардың пайыздық мәндегі жиынтық нәтижесі:

$$P = \frac{\sum P_b}{R \times P_n} \times 100\%$$

мұндағы:

$\sum P_b$ – білім алушының тоқсан ішінде жүргізілген аралық бағалаулардың қорытындысы бойынша жинаған балдарының қосындысы;

R – тоқсан ішінде өткізілген аралық бағалаулардың саны;

R_n – осы Қағидалардың 2-9-тармағында белгіленген аралық бағалау үшін қойылатын ең жоғары балл.

2-15. Тоқсан бойынша қорытынды бағалау нәтижелері балдардың пайыздық мәні түрінде электрондық (қағаз) журналға қойылады және осы Қағидаларға 1қосымшада белгіленген балдардың пайыздық мәнін бағаларға ауыстыру шкаласына сәйкес тоқсандық бағаға ауыстырылады.

2-16. Тоқсан ішінде аралық бағалау нәтижелері болмаған жағдайда, білім алушы осы Қағидалардың 2-12-тармағында көзделген тәртіппен аралық бағалаудан өткенге дейін оған тоқсандық баға қойылмайды.

2-17. Қорытынды бағалау нәтижелері туралы ақпарат білім алушыларға, олардың ата-аналарына немесе өзге де заңды өкілдеріне қағаз немесе электрондық форматта ұсынылады.

2-18. 1-сынып білім алушысы ата-анасының немесе өзге де заңды өкілдерінің өтініші негізінде психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның қорытындысы бойынша қайта оқытуға қалдырылады.

1-сыныпта қайта оқу педагогикалық кеңестің шешімімен рәсімделеді.

2-19. 2-4-сынып білім алушыларының барлық оқу пәндері бойынша жылдық бағасы тоқсандық бағалардың орташа арифметикалық мәні ретінде ең жақын бүтін санға дейін дөңгелектеу арқылы қойылады және оқу жылының қорытынды бағасы болып табылады.

Жылдық «3», «4» және «5» бағаларын алған 2-4-сынып білім алушылары келесі сыныпқа көшіріледі.

2- 4-сынып білім алушыларына жылдық «2» бағасы қойылмайды.

2-20. Тоқсандық және жылдық бағаларды қайта қарауға жол берілмейді.

Бағалау нәтижелерін электрондық журналға енгізу кезінде техникалық қате жіберілген жағдайда, қате анықталған сәттен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде білім беру ұйымының педагогі қате туралы білім беру ұйымының басшысына немесе оның міндетін атқарушы тұлғаға хабарлайды.

Техникалық қатені түзету білім алушының нақты бағалау нәтижелерін растайтын құжаттар және хаттама негізінде жүзеге асырылады.

2-21. Білім алушыны оқу жылы ішінде бір білім беру ұйымынан басқа білім беру ұйымына ауыстырған кезде оның формативтік және аралық бағалау нәтижелері электрондық (қағаз) журналдан алынған үзіндімен рәсімделеді, білім беру ұйымының директорының немесе оның міндетін атқарушы тұлғаның қолтаңбасымен, білім беру ұйымының мөрімен куәландырылады және білім алушының жеке ісімен бірге беріледі.

2. БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУ ДЕҢГЕЙІНІҢ 2–4-СЫНЫПТАРЫ БОЙЫНША АРАЛЫҚ БАҒАЛАУДЫ ӨТКІЗУГЕ АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

«Жаратылыстану», «Дүниетану», «Цифрлық сауаттылық және жасанды интеллект», «Еңбекке баулу», «Бейнелеу өнері», «Музыка» және «Дене шынықтыру» оқу пәндері бойынша аралық бағалауды ұйымдастыру және өткізу тәртібі

1. Жалпы ережелер

Аралық бағалаудың негізгі мақсаты – оқу бағдарламасының белгілі бір бөлігін меңгеру нәтижесінде білім алушының білімі мен дағдыларын анықтау, оқу мақсаттарына жету деңгейін бағалау және алдағы оқу жұмысына бағыт белгілеу.

Аралық бағалау барысында білім алушының тек ақпаратты есте сақтауы ғана емес, алған білімін түсіндіруі, қолдануы, талдауы, тәжірибеде пайдалануы, зерттеуі және қорытынды жасай алуы ескеріледі. Тапсырмалар пәннің мазмұны мен ерекшелігіне сәйкес құрастырылуы қажет.

«Жаратылыстану» және «Дүниетану» пәндері бойынша аралық бағалау тоқсанына бір рет жүргізіледі. Аралық бағалау тапсырмалары білім алушылардың жаратылыстану-ғылыми сауаттылығын бағалауға бағытталады. Бағалау мынадай жұмыс түрлері арқылы ұйымдастырылуы мүмкін:

- ✓ ауызша жұмыс;
- ✓ жазбаша жұмыс;
- ✓ практикалық жұмыс;
- ✓ зертханалық жұмыс;
- ✓ жобалық жұмыс;
- ✓ зерттеу жұмысы.

Нені бағалауға болады?:

- табиғи құбылыстарды түсіндіруі;
- қоршаған ортадағы нысандарды сипаттауы;
- бақылау жүргізуі;
- сұрақ қоя білуі;
- болжам ұсынуы;
- тәжірибе нәтижесін анықтауы;
- ақпаратты салыстыруы;
- себеп-салдарлық байланысты анықтауы;
- кесте, сурет, сызба, диаграммадағы ақпаратты түсіндіруі;
- өз ойын дәлелдеп айтуы;
- қорытынды жасауы;
- білімін күнделікті өмірде қолдануы бағаланады.

«Жаратылыстану» пәнінде тапсырмаларды ұйымдастыру үлгілері

Ауызша жұмыс: Педагог білім алушыларға табиғи құбылыс немесе нысан туралы сұрақтар қояды.

Мысалы:«Неліктен жаңбыр жауады?», «Өсімдік өсуі үшін қандай жағдайлар қажет?»,«Судың қандай қасиеттерін білесің?»

Мұнда білім алушы жауапты түсінікті жеткізуі, ғылыми ұғымдарды дұрыс қолдануы және өз ойын түсіндіруі бағаланады.

Практикалық жұмыс:Білім алушыға нақты әрекет орындауға тапсырма беріледі. Бұл жағдайда білім алушылар тәжірибені орындауы, бақылауы, нәтижесін тіркеуі және қорытынды жасауы ескеріледі.

«Дүниетану» пәнінде аралық бағалауды ұйымдастыру

«Дүниетану» пәніндегі аралық бағалау білім алушы адам, қоғам, табиғат және туған өлке туралы білімін өмірлік жағдаяттарда қолдана алуына бағытталуы мүмкін.

Тапсырма түрлері:

Жазбаша:

- мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру;
- сәйкестендіру;
- кестені толтыру;
- сурет бойынша әңгімелеу;
- дұрыс/бұрыс тұжырымдарды анықтау.

Практикалық:

- картадан нысанды көрсету;
- бағытты анықтау;
- шартты белгілерді пайдалану;
- табиғи немесе әлеуметтік нысандарды ажырату.

Зерттеу:

- өз ауылы/қаласы туралы ақпарат жинау;
- отбасы тарихына байланысты шағын зерттеу жүргізу;
- туған өлкенің табиғи ерекшеліктерін анықтау.

Жобалық:

- «Менің туған өлкем»;
- «Табиғатты қорғайық»;
- «Менің отбасым»;
- «Қауіпсіздік ережелері» тақырыптарында шағын жоба дайындау.

«Цифрлық сауаттылық және жасанды интеллект», «Еңбекке баулу», «Бейнелеу өнері», «Музыка», «Дене шынықтыру» пәндері

Бұл пәндер бойынша аралық бағалау да **тоқсанына бір рет** жүргізіледі.

Аралық бағалау мынадай жұмыс түрлерінде ұйымдастырылады:

- практикалық жұмыс;
- шығармашылық жұмыс;
- жобалық жұмыс;
- зерттеу жұмысы;
- спорттық жұмыс;
- жеке жұмыс;
- командалық жұмыс.

Пәндер бойынша нақты жұмысты ұйымдастыру үлгісі

Пән	Бағалау жұмысының үлгілері	Бағаланатын дағдылар
Цифрлық сауаттылық және ЖИ	практикалық, жобалық, зерттеу жұмысы	цифрлық құралдарды қолдану, ақпаратпен жұмыс, алгоритм құру, қауіпсіздік талаптарын сақтау
Еңбекке баулу	практикалық, шығармашылық, жобалық жұмыс	материалдарды дұрыс пайдалану, жоспарлау, бұйым жасау, қауіпсіздік ережесін сақтау
Бейнелеу өнері	шығармашылық, практикалық, жобалық жұмыс	композиция құру, түстерді үйлестіру, көркемдік тәсілдерді қолдану, шығармашылық идеяны жеткізу
Музыка	жеке, шығармашылық, практикалық жұмыс	ән айту, ырғақты сақтау, музыканы тыңдау және ажырату, орындаушылық дағды
Дене шынықтыру	спорттық, жеке және командалық жұмыс	қимыл-қозғалыс дағдылары, жаттығуларды дұрыс орындау, ережені сақтау, командалық әрекет

«Цифрлық сауаттылық және жасанды интеллект» бойынша

Аралық бағалауды тек теориялық сұрақтар арқылы емес, білім алушының нақты цифрлық әрекетін көрсетуі арқылы ұйымдастырған тиімді.

Мысалы: Практикалық жұмыс.Берілген ақпаратты тауып, қажетті мәліметті анықта.

Жобалық жұмыс: «Менің қауіпсіз цифрлық әлемім» тақырыбында шағын жоба жаса.

Зерттеу жұмысы: Ақпараттың сенімділігін анықтаудың бірнеше жолын зертте.

Бағалауда білім алушының тапсырманы орындау алгоритмі, цифрлық құралды дұрыс қолдануы және қауіпсіздік талаптарын сақтауы ескеріледі.

«Еңбекке баулу» бойынша

Бұл пәнде білім алушылардың жұмыс нәтижесімен қатар, жұмыс үдерісі де маңызды.

Мысалы: «Қағаздан пайдалы бұйым жаса.»

Білім алушы:

- 1.жұмысын жоспарлайды;
- 2.қажетті материалдарды таңдайды;
- 3.жұмыс ретін сақтайды;
- 4.қауіпсіздік ережесін орындайды;
- 5.бұйымды дайындайды;
- 6.дайын жұмысын таныстырады.

«Бейнелеу өнері» бойынша

Шығармашылық жұмыс арқылы бағалауға болады.

Мысалы: «Туған өлкем» тақырыбында композиция жаса.

Бағалау кезінде:

- тақырыпты ашуы;
- композицияны дұрыс орналастыруы;
- түстерді үйлестіруі;

- бейнелеу құралдарын қолдануы;
- шығармашылық идеясын жеткізуі қарастырылады.

Маңызды: білім алушының жұмысын бағалағанда тек суреттің «әдемілігіне» сүйенбей, алдын ала белгіленген критерийлерге сүйену қажет.

«Музыка» бойынша

Музыка пәнінде аралық бағалау орындаушылық және шығармашылық әрекет арқылы жүргізілуі мүмкін.

Мысалы:

- берілген әнді орындау;
- ырғақты қайталау;
- музыкалық шығарманы тыңдап, сипатын анықтау;
- музыкалық аспапта қарапайым әуен орындау;
- жеке немесе топпен музыкалық шығарманы орындау.

Бағалау кезінде оқушының музыкалық шығарманы орындау ерекшелігі, ырғақты сақтауы, тыңдау және ажырату дағдысы ескеріледі.

«Дене шынықтыру» бойынша

Бұл пәнде аралық бағалау спорттық, жеке және командалық жұмыстар түрінде өткізілуі мүмкін.

Мысалы:

- допты нысанаға лақтыру;
- белгілі қашықтыққа жүгіру;
- гимнастикалық жаттығулар кешенін орындау;
- қозғалмалы ойынға қатысу;
- командалық эстафета орындау.

Бағалау кезінде білім алушылардың жаттығуды дұрыс орындауы, қауіпсіздік ережесін сақтауы, қимыл-қозғалыс дағдысы және командалық әрекеті ескеріледі.

Педагогтер үшін маңызды әдістемелік талаптар

Аралық бағалауды ұйымдастыру кезінде:

- тапсырмалар оқу мақсаттарына сәйкес болуы;
- тапсырма білім алушылардың жас ерекшелігіне сай құрылуы;
- бір ғана білімді жаттауды емес, оны қолдануды көздеуі;
- практикалық және шығармашылық пәндерде нақты әрекет арқылы бағалау ұйымдастырылуы;
- бағалау критерийлері білім алушыға түсінікті болуы;
- жеке және командалық жұмыстарда әр білім алушының жеке үлесі ескерілуі;
- бағалау нәтижесі бойынша кері байланыс берілуі;
- анықталған қиындықтар бойынша кейінгі сабақтарда түзету жұмыстары жүргізілуі қажет.

Негізгі қағида: Оқу мақсаты → нақты дағды → сәйкес жұмыс түрі → критерий → бағалау → кері байланыс → түзету жұмысы.

Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларға олардың жеке мүмкіндіктері мен білім беру қажеттіліктеріне сәйкес қосымша уақыт, визуалды тірек, үлкейтілген қаріп, тыныш жұмыс орны және қажетті техникалық құралдар

ұсынылуы мүмкін. Көрсетілетін қолдау бағаланатын оқу мақсаты мен тапсырманың мазмұнын өзгертпеуі тиіс.

2.1. 2–4-СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН «ЖАРАТЫЛЫСТАНУ» ОҚУ ПӘНІ БОЙЫНША АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ

Түсінік хат

Бақылау жұмыстары бастауыш білім беру деңгейінің «Жаратылыстану» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасында белгіленген бөлімдер, бөлімшелер мен оқу мақсаттарына сәйкес құрастырылған.

2–4-сынып білім алушыларының жаратылыстану пәні бойынша оқу мақсаттарын меңгеру деңгейін жүйелі бақылауға және бағалауға арналған, жас ерекшеліктеріне сәйкес сараланған бақылау тапсырмаларын ұсыну.

Зерттеу әрекетін жаратылыстану пәнін оқытудың базалық дидактикалық өзегі ретінде пайдалану. Зерттеу, бақылау, тәжірибе жасау, өлшеу, салыстыру және қорытындылау арқылы оқушы табиғи құбылыстар мен үдерістердің заңдылықтарын тек теориялық тұрғыдан меңгеріп қана қоймай, оларды күнделікті өмірде қолдануға үйренеді. Ұсынылған материалдар мұғалімге оқушының білім көлемін ғана емес, оның зерттеу жүргізу, ақпаратты талдау, дәлел келтіру, болжам ұсыну және ғылыми қорытынды жасау сияқты құзыреттерінің қалыптасу динамикасын бақылауға мүмкіндік береді. Құрал бастауыш сынып мұғалімдеріне, әдіскерлерге және білім беру ұйымдарының басшыларына арналған және жоспарланған оқу нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған практикалық бағалау құралдарымен қамтамасыз етеді.

Ұсынылып отырған тұжырымдама білім алушылардың оқу жетістіктерін мониторингтеудің айқын логикасын қалыптастырады: бастапқы бақылау мен қарапайым тәжірибелік әрекеттерден бастап, күрделі зерттеу тапсырмаларын орындауға, деректерді талдауға және ғылыми тұрғыдан негізделген қорытынды жасауға дейінгі бірізділікті қамтамасыз етеді.

Бақылау жұмыстарының саны

Бақылау жұмыстары сыныптар мен тоқсандар бойынша төмендегідей бөлінген:

Сынып	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан	IV тоқсан	Оқу жылында
2-сынып	1	1	1	1	4
3-сынып	1	1	1	1	4
4-сынып	1	1	1		4

Балл қою жүйесі

Бақылау жұмыстарының ең жоғары балдары білім алушылардың сынып деңгейі мен тапсырмалардың күрделілігіне сәйкес сараланған:

Сынып	Бір бақылау жұмысының ең жоғары балы
2-сынып	12 балл
3-сынып	14 балл
4-сынып	16 балл

Мысалы, жинақтағы 2-сыныптың алғашқы бақылау жұмысында тиісті оқу мақсаттары көрсетіліп, тапсырмалар ұсынылған. Аралық бағалаудың ең жоғары нәтижесі **12 балл** болып белгіленген.

Әр бақылау жұмысында оқу мақсаттары, білім алушыға арналған тапсырмалар, бағалау критерийлері, дескрипторлар және балл қою тәртібі қамтылған. Дескрипторлар білім алушының тапсырманы орындау барысында жүзеге асыратын нақты әрекеттерін бағалауға мүмкіндік береді.

Бағалау тапсырмалары білімді қайта жаңғыртумен шектелмей, оқушының табиғи құбылыстарды түсіндіруіне, зерттеу нәтижелерін интерпретациялауына және алған білімін нақты өмірлік жағдаяттарда қолдануына бағытталады.

Бақылау жұмыстарының нәтижелері мұғалімге білім алушының белгілі бір оқу мақсатын қаншалықты меңгергенін анықтауға, қиындық туғызған дағдыларды айқындауға және келесі оқу жұмысын жоспарлауға мүмкіндік береді.

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ 2-СЫНЫП 1-ТОҚСАН №1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

БӨЛІМ: ЖАНДЫ ТАБИҒАТ

Бөлімше: Өсімдіктер. Жануарлар. Адам

Оқу мақсаттары:

2.2.1.1 өсімдіктердің әр түрлі жағдайларда өсу мүмкіндіктерін зерттеу;

2.2.2.2 жануарлардың тіршілік ортасына бейімделу жолдарын сипаттау;

2.1.2.7 эксперимент жүргізу және оның нәтижелерін кестеге түсіру.

Педагогке арналған жоспар-тапсырма

№	Зерттеу қызметінің кезеңі	Педагогтің ұсынылған тапсырмасы	Білім алушының әрекеті	Күтілетін нәтиже
1	Проблемалық жағдай	Әртүрлі жағдайдағы (жарығы мен суы жеткілікті, суы жетіспейтін, жарығы жоқ) бір өсімдіктің суреттерін қарастыруды ұсыну. «Өсімдік осындай жағдайда өсе ала ма?» деген сұрақ қою.	Болжам жасап, өз таңдауын түсіндіреді.	Белгілі бір жағдайда өсімдіктің өсе алу мүмкіндігі туралы болжам жасау.
2	Зерттеуді жоспарлау	Болжамды тексеру үшін нені өзгерту немесе салыстыру керектігін анықтауды ұсыну.	Зерттелетін жағдайды анықтайды: жарық, су немесе олардың болуы/болмауы.	Өсімдіктің өсуіне қажетті жағдайларды анықтау.
3	Эксперимент жүргізу	Әртүрлі жағдайдағы өсімдіктерге бақылау жасау бойынша қарапайым эксперимент ұйымдастыру.	Бақылау жүргізеді, өсімдіктерді салыстырады, өзгерістерді белгілейді.	Қарапайым эксперимент пен бақылау жүргізу.

4	Нәтижелерді тіркеу	Бақылау кестесін толтыруды ұсыну.	Эксперимент нәтижелерін кестеге сөздермен, шартты белгілермен немесе суреттермен түсіреді.	Зерттеу нәтижелерін кестеде тіркеу.
5	Талдау және қорытынды	«Өсімдікпен не болды? Неліктен? Оның өсуі үшін қандай жағдайлар қажет?» деген сұрақтар қою.	Нәтижелерді салыстырады және қарапайым қорытынды тұжырымдайды.	Алынған нәтижелерді салыстыру. Өз бақылаулары негізінде қарапайым қорытынды жасау.
6	Жануарларды зерттеу	Өртүрлі ортада тіршілік ететін жануарлардың суреттерін ұсыну: түйе, ақ аю, қоян және т.б.	Жануардың тіршілік ортасын анықтайды және оның бейімделу ерекшеліктерін атайды.	Жануарлардың тіршілік ортасын анықтау.
7	Түсіндіру	«Жануардың ерекшелігі оған ... көмектеседі, өйткені ...» сөйлемін аяқтауды ұсыну.	Жануардың орта жағдайларына бейімделу маңызын түсіндіреді.	Жануарлардың тіршілік ету ортасының жағдайларына бейімделу тәсілдерін сипаттау.
8	Зерттеу нәтижесін қолдану	Мынадай жағдаятты ұсыну: «Сен солып бара жатқан өсімдікті көрдің. Оны өсіру жағдайында нені тексеру қажет және нені өзгертуге болады?»	Алынған білімді практикалық жағдаятты шешу үшін қолданады.	Зерттеу нәтижелерін практикалық жағдаятты шешу үшін қолдану.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлар:

№	Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
1	Өсімдіктердің өсуіне қажетті жағдайларды анықтайды	1 балл — өсімдіктің өсуіне қажетті жағдайларды атайды (жарық, су); 1 балл — өсімдіктің жарық немесе су жетіспеген кезде өсе алатынын/алмайтынын анықтайды және өз таңдауын түсіндіреді	2
2	Өсімдіктердің әртүрлі жағдайда өсу мүмкіндігіне зерттеу жүргізеді	1 балл — әртүрлі жағдайдағы өсімдіктерге бақылау жүргізеді және өзгерістерді белгілейді; 1 балл — әртүрлі жағдайдағы өсімдіктердің күйін салыстырады	2
3	Эксперимент нәтижелерін тіркейді	1 балл — бақылау нәтижелерін кестеге сөздермен, шартты белгілермен немесе суреттермен түсіреді; 1 балл — бақылау нәтижелерін зерттелетін жағдайлармен дұрыс сәйкестендіреді	2

4	Зерттеу нәтижелерін талдап, қорытынды жасайды	1 балл — алынған нәтижелерді салыстырады; 1 балл — шарттардың өсімдік өсуіне әсері туралы қарапайым қорытынды тұжырымдайды	2
5	Жануарлардың орта жағдайларына бейімделу тәсілдерін анықтайды және сипаттайды	1 балл — ұсынылған жануардың тіршілік ортасын анықтайды; 1 балл — жануардың орта жағдайларына бейімделуге көмектесетін ерекшелігін атап, түсіндіреді	2
6	Зерттеу нәтижелерін практикалық жағдаятта қолданады	1 балл — солып бара жатқан өсімдікте қандай жағдайларды тексеру керектігін анықтайды; 1 балл — өсімдіктің өсуін жақсарту үшін жағдайларды өзгерту тәсілін ұсынып, өз таңдауын түсіндіреді	2
Барлығы			12 балл

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ

3-СЫНЫП 1-ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

БӨЛІМ: ЖАНДЫ ТАБИҒАТ

Бөлімше: Өсімдіктер

Оқу мақсаттары:

3.2.1.2 өсімдіктердің қоршаған орта жағдайларына (жылу, жарық, ылғал) бейімделу жолдарын түсіндіру;

3.2.1.4 адамның іс-әрекеттерінің өсімдіктердің саналуандығына әсерін түсіндіру;

Педагогке арналған тапсырмалар жоспары

№	Іс-әрекет кезеңі	Педагогтің ұсынылатын тапсырмасы	Білім алушының іс-әрекеті
1	Проблемалық жағдаят	Білім алушыларға әртүрлі жарық жағдайында тұрған екі бірдей өсімдік бар жағдаятты ұсыну. Сұрақ қою: «Неліктен бірдей өсімдіктер біраз уақыт өткен соң әртүрлі болып көріне бастады?»	Жағдаятты талдайды, өсіру шарттарын салыстырады және айырмашылықтың себебі туралы болжам жасайды.
2	Бақылау және талдау	Жарықта тұрған өсімдік пен көлеңкеде тұрған өсімдікте қандай өзгерістер болғанын анықтауды ұсыну.	Өсімдіктердің сыртқы түрін сипаттайды, жапырақтардың түсіндегі, сабағының күйіндегі және өсуіндегі айырмашылықтарды атап өтеді.
3	Болжау	Жағдаят ұсыну: «Егер көлеңкеде тұрған өсімдікті жарық жерге ауыстырып қойса, бір аптадан кейін не болуы мүмкін?»	Болжам жасайды және болжанып отырған өзгерістерді түсіндіреді.

4	Себеп-салдар байланысын түсіндіру	Мына сөйлемді жалғастыруды ұсыну: «Өсімдік үшін жарық маңызды, өйткені...»	Өсімдіктің өсуі мен дамуы үшін жарықтың маңызын түсіндіреді.
5	Зерттеушілік жағдаят	Білім алушыларға әртүрлі жағдайда өсімдік өсіру бойынша өз тәжірибелерін еске түсіруді ұсыну. Сұрақ қою: «Егер өсімдік үшін үйреншікті жағдайларды өзгертетін болсақ, ол тірі қала ала ма? Неліктен?»	Өз тәжірибесін талдайды, өсімдіктің қоршаған орта жағдайларына тәуелділігін түсіндіреді.
6	Шарттарды салыстыру	Өсімдіктердің жақсы өсуі үшін қажетті шарттарды (жарық, жылу, су, топырақ) анықтауды ұсыну. Әртүрлі өсімдіктердің қажеттіліктері неліктен өзгеше болуы мүмкін екенін талқылау.	Қажетті шарттарды атайды және өсімдіктердің қажеттіліктеріндегі айырмашылықтарды түсіндіреді.
7	Нәтижені болжау	Жағдаят ұсыну: «Егер екі бірдей өсімдік үшін әртүрлі өсіру жағдайын жасасақ, олармен не болады?»	Мүмкін болатын нәтижелерді салыстырады және болжам тұжырымдайды.
8	Қорытынды шығару	Білім алушыларға мына сөзді аяқтауды ұсыну: «Мен ... екенін білдім»	Бақылау нәтижелерін қорытындылайды және өсімдіктердің орта жағдайларына бейімделуі туралы қорытынды жасайды.
9	Практикалық қолдану	Өсімдік өсіру ережелерінен тұратын жадынама құрастыруды ұсыну. Өсімдіктердің қажеттіліктерін ескере отырып, оларға күтім жасау ережелерін тұжырымдауды сұрау.	Жарықты, суды, жылуды және басқа да жағдайларды ескере отырып, өсімдіктерге күтім жасау ережелерін құрастырады.
10	Өсімдіктерді қорғау	Білім алушыларға табиғаттағы өсімдіктерді сақтау ережелерін құрастыруды ұсыну: бұтақтарды сындырмау, өсімдіктерді таптамау, сирек кездесетін өсімдіктерді жоймау және т.б.	Өсімдіктерге ұқыпты қарау ережелерін тұжырымдайды және олардың маңызын түсіндіреді.
11	Адамның табиғатқа әсері	Адамның өсімдіктерге тигізетін оң және теріс әсерінің жағдаяттарын немесе суреттерін ұсыну. Сұрақ қою: «Адамның әрекеті өсімдіктердің алуантүрлілігіне қалай әсер етуі мүмкін?»	Адам әрекетінің өсімдіктерге тигізетін салдарын анықтайды, оң және теріс әсерлерге мысалдар келтіреді.
12	Жануарларды жіктеу	Әртүрлі жануарлардың суреттері бар карточкаларды ұсыну: балық, құс, ит, көбелек, өрмекші, құрт және т.б. Оларды екі топқа бөлуді сұрау.	Жануарларды омыртқалы және омыртқасыз деп жіктейді, жіктеу принципін түсіндіреді.
13	Мекендеу ортасын анықтау	Суда, құрлықта, топыраста және ауада мекендейтін жануарлардың суреттерін ұсыну. Сұрақ қою:	Жануарлардың мекендеу ортасын анықтайды және жануардың орта

		«Әрбір жануар қай жерде мекендейді және неліктен?»	жағдайларымен байланысын түсіндіреді.
14	Жануарлардың өзара қарым-қатынасы	Жануарлардың өзара әрекеттесуінің қарапайым жағдаяттарын ұсыну: жыртқыш пен олжа, қорек үшін бәсекелестік, өзара тиімді ынтымақтастық.	Жануарлар арасындағы қарым-қатынас түрін анықтайды және оны қарапайым мысалмен түсіндіреді.
15	Қорытындылау	Сөйлемді аяқтауды ұсыну: «Адамның әрекеті табиғатқа әсер етеді, өйткені...» және зерттеу жұмысы бойынша жалпы қорытынды жасау.	Тірі ағзалар мен қоршаған орта жағдайларының өзара байланысы туралы қорытынды жасайды, адамның табиғатқа әсерін түсіндіреді.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлар

№	Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
1	Қоршаған орта жағдайларының өсімдіктерге әсерін анықтайды	1 балл — әртүрлі жарық жағдайында тұрған өсімдіктердің күйін салыстырады; 1 балл — жарықтың, жылудың және ылғалдың өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсерін түсіндіреді	2
2	Өсімдіктердің орта жағдайларына бейімделу тәсілдерін түсіндіреді	1 балл — өсімдіктің жарыққа, жылуға немесе ылғалға бейімделуіне мысал келтіреді; 1 балл — бұл бейімделу өсімдіктің тірі қалуына қалай көмектесетінін түсіндіреді	2
3	Жағдайлар өзгерген кезде өсімдіктердің өзгеруін болжайды	1 балл — өсімдікті өсіру шарттары өзгерген кезде дұрыс болжам жасады; 1 балл — болжанып отырған өзгерістерді өсімдіктің қажеттіліктеріне сүйене отырып түсіндіреді	2
4	Өсімдіктердің өсуі мен дамуы үшін қажетті шарттарды анықтайды	1 балл — өсімдіктерге қажетті негізгі шарттарды атайды: жарық, жылу, су, топырақ; 1 балл — әртүрлі өсімдіктердің орта жағдайларына қажеттіліктері әртүрлі болуы мүмкін екенін түсіндіреді	2
5	Өсімдіктердің қажеттіліктері туралы білімді тәжірибеде қолданады	1 балл — өсімдіктердің қажеттіліктерін ескере отырып, оларға күтім жасау ережелерін құрастырады; 1 балл — табиғаттағы өсімдіктерге ұқыпты қарау ережелерін ұсынады	2
6	Адам әрекетінің өсімдіктердің алуантүрлілігіне әсерін түсіндіреді	1 балл — адамның өсімдіктерге тигізетін теріс әсеріне мысалдар келтіреді; 1 балл — оң әсер ету мысалдарын келтіреді және оның өсімдіктерді сақтаудағы маңызын түсіндіреді	2
7	Зерттеу нәтижелері бойынша қорытынды жасайды	1 балл — өсімдіктердің қоршаған орта жағдайларына тәуелділігі туралы қорытынды жасайды;	2

		1 балл — өсімдіктер мен табиғатқа ұқыпты қарау қажеттігі туралы жалпы қорытынды жасайды	
	Барлығы		14

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ
4-СЫНЫП 1-ТОҚСАН
№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

БӨЛІМ: ЖАНДЫ ТАБИҒАТ

Бөлімше: Өсімдіктер

Оқу мақсаттары:

4.2.1.2 өсімдіктің тіршілік циклін сипаттау;

4.2.1.5 төменгі және жоғарғы сатыдағы өсімдіктерді ажырату;

4.2.2.4 симбиоздық қарым-қатынасқа мысал келтіру.

«Педагогке арналған жоспар-тапсырманы»

№	Қызмет кезеңі	Педагогке ұсынылатын тапсырма	Білім алушының іс-әрекеті
1	Проблемалық жағдай	Білім алушыларға «Өсімдік мүшелексіз мүлдем өмір сүре ала ма?» мәтінін оқуды ұсыну. Проблемалық сұрақ қою: «Барлық өсімдіктерде тамыр, сабақ және жапырақ бар ма?» Алғашқы болжамын айтуды ұсыну.	Мәтінді оқиды немесе тыңдайды, мәселені анықтайды, әртүрлі өсімдіктердің құрылысы туралы болжамын айтады.
2	Бақылау және салыстыру	Мүк пен ағаштың құрылысын салыстыруды ұсыну. «Мүк ағаштан құрылымы жағынан несімен ерекшеленеді?» деген сұрақ қою.	Өсімдіктерді салыстырады, ағашта нағыз тамыр, сабақ және жапырақтың жақсы дамығанын, ал мүкте олардың нағыз түрінде болмайтынын атап көрсетеді.
3	Түсіндіру	Мүктің «мүлдем мүшелері жоқ» деп айтудың неліктен дұрыс еместігін түсіндіруді ұсыну. Білім алушылардың назарын өсімдіктердің құрылысы әртүрлі болуы мүмкін екеніне, ал қарапайым өсімдіктерде мүшелердің әлсіз байқалатынына немесе нағыз түрінде болмайтынына аудару.	Мүктің құрылысы қарапайым екенін түсіндіреді, сондықтан онда жоғары сатыдағы өсімдіктерге тән нағыз тамыр, сабақ және жапырақ болмайтынын айтады.
4	Белгілерін зерттеу	«Белгісіз өсімдіктің тамыры, сабағы және жапырағы көрінбейді. Оны бірден төменгі сатыдағы өсімдіктерге жатқызуға бола ма?» деген жағдайды ұсыну. Содан кейін өсімдіктің тобын анықтау үшін зерттеу қажет үш белгіні атауды сұрау.	Тек сыртқы көрінісіне қарап өсімдіктің тобын бірден анықтауға болмайтынын туралы қорытынды жасайды; белгілерін атайды: құрылысы, нағыз мүшелерінің болуы, көбею тәсілі және басқа да ерекшеліктері.
5	Өсімдіктерді жіктеу	«Төменгі сатыдағы өсімдіктер...», «Жоғары сатыдағы өсімдіктердің ерекшелігі...», «Өсімдіктің құрылысы ... байланысты» деген сөйлемдерді аяқтауды ұсыну.	Төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді ажыратады, әр топтың белгілерін тұжырымдайды және өсімдіктің құрылысын оның тіршілік әрекеті мен қоршаған орта жағдайларымен байланыстырады.
6	Практикалық қолдану	«Адам төменгі сатыдағы өсімдіктерді қай салаларда пайдалана алады?» деген сұрақ қою. Қажет болған жағдайда мүктерді немесе балдырларды пайдалануға мысал келтіруді ұсыну.	Төменгі сатыдағы өсімдіктердің адам өмірінде қолданылуына мысал келтіреді, мысалы, балдырлардың тамақ өнеркәсібінде, медицинада немесе ауыл шаруашылығында пайдаланылуын айтады.

7	Тіршілік циклін зерттеу	Білім алушыларға өсімдіктің тіршілік циклі кезеңдерін ретімен орналастырып, атауды ұсыну. Тірек сөздерді пайдалану: тұқым, өскін, ересек өсімдік, гүлдеу, жеміс, тұқымдар.	Тіршілік циклі кезеңдерін атап, дұрыс ретпен орналастырады: тұқым → өскін → ересек өсімдік → гүлдеу → жеміс пен тұқым.
8	Салыстырмалы талдау	Белгілері бойынша кестені толтыруды ұсыну: құрылысы, мүшелерінің болуы, тіршілік ету ортасы, мысалдар. Жоғары және төменгі сатыдағы өсімдіктерді салыстыруды сұрау.	Кестені толтырады, өсімдіктердің екі тобын салыстырады, мысалдар келтіреді.
9	Қорытынды тұжырымдау	Кестені толтырғаннан кейін «Жоғары және төменгі сатыдағы өсімдіктер тірі табиғаттың негізін құрайды, өйткені...» деген қорытынды сөйлемді аяқтауды ұсыну.	Өсімдіктердің табиғаттағы маңызы және олардың тірі ағзалардың тіршілігін қамтамасыз етудегі рөлі туралы қорытынды жасайды.
10	Симбиотикалық байланыстар	Гүлдегі араның суретін қарастыруды ұсыну. «Ара гүлден не алады? Гүлді өсімдік арадан қандай пайда көреді?» деген сұрақтар қою.	Өзара пайдалы байланысты түсіндіреді: ара шырын мен тозаң алады, ал өсімдік тозаңданады.
11	Жануарлар мен өсімдіктердің симбиозы	«Құс өсімдіктің жемістерін жеп, тұқымдарын басқа жерге тасымалдайды. Құс пен өсімдік қандай пайда көреді?» деген жағдайды ұсыну.	Құстың қорек алатынын, ал өсімдіктің тұқымдарын таратуға көмек алатынын түсіндіреді.
12	Симбиоз туралы білімді қорытындылау.	Білім алушыларға жануар мен өсімдік арасындағы симбиотикалық байланыстың бір мысалын келтіріп, мұндай өзара әрекеттесудің пайдасын түсіндіруді ұсыну.	Мысал келтіреді және ағзалардың өзара пайдасын түсіндіреді.
13	Болжам жасау	«Егер тозаңдандырғыш жәндіктер жойылып кетсе, өсімдіктермен не болуы мүмкін?» деген сұрақ қою. Болжам жасайды: тозаңдану азаяды, жемістер	Болжам жасайды: тозаңдану азаяды, жемістер мен тұқымдар аз түзілуі мүмкін, бұл өсімдіктердің көбеюіне әсер етеді.
14	Зерттеушілік қорытынды	«Мен өсімдіктердің ... ерекшеленетінін, бірақ олардың барлығы ... екенін анықтадым» деген сөйлемді аяқтауды ұсыну.	Өсімдіктердің алуан түрлілігі, құрылысы, тіршілік циклі және жануарлармен өзара әрекеттесуі туралы білімдерін қорытындылайды.
15	Рефлексия	Білім алушыларға «Өсімдіктер туралы қандай жаңа нәрсе білдім? Маған нені зерттеу қызықты болды? Қай тапсырма ең қиын болды?» деген сұрақтарға жауап беруді ұсыну.	Өз жұмысын бағалайды, оқу нәтижесін жеке тұрғыдан тұжырымдайды.

Бағалау критерийі мен дескриптор.

№	Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
1	Өсімдіктердің құрылыс ерекшеліктерін анықтайды	1 балл — мүк пен ағаштың құрылысын салыстырады; 1 балл — мүктің нақты тамыры, сабағы мен жапырақтары жоқ екенін түсіндіреді	2
2	Төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді ажыратады	1 балл — төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктердің белгілерін атайды; 1 балл — мысалдар келтіреді және өсімдіктерді дұрыс жіктейді	2
3	Өсімдіктің тіршілік циклін сипаттайды	1 балл — тіршілік циклінің негізгі кезеңдерін атайды; 1 балл — кезеңдерді дұрыс ретпен орналастырады	2
4	Өсімдік құрылысының тіршілік жағдайларымен байланысын орнатады	1 балл — өсімдік құрылысының оның тыныс-тіршілігімен байланысын түсіндіреді; 1 балл — қоршаған орта жағдайларының өсімдіктің құрылысы мен тіршілігіне әсерін ескереді	2
5	Өсімдіктерді практикалық тұрғыдан қолдануға мысалдар келтіреді	1 балл — мүктерді немесе балдырларды пайдалануға мысал келтіреді; 1 балл — оларды адамның қолдану маңызын түсіндіреді	2
6	Жануарлар мен өсімдіктердің симбиоздық қарым-қатынасын түсіндіреді	1 балл — ара мен гүлді өсімдіктің өзара пайдасын түсіндіреді; 1 балл — жануар мен өсімдіктің өзара әрекеттесуіне басқа мысал келтіріп, оның пайдасын түсіндіреді	2
7	Табиғаттағы өзара байланыстардың бұзылу салдарын болжайды	1 балл — тозаңдандырушы жәндіктердің жоғалып кету салдарын түсіндіреді; 1 балл — тозаңданудың азаюы мен жемістер, тұқымдардың түзілуі арасындағы байланысты орнатады	2
8	Қорытынды жасайды және зерттеу нәтижелерін жинақтайды	1 балл — өсімдіктердің алуантүрлілігі мен маңызы туралы қорытынды жасайды; 1 балл — зерттеу нәтижелерін жинақтайды және өз жұмысына баға береді	2
	Барлығы		16

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

2.2. 2–4-СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН «ДҮНИЕТАНУ» ОҚУ ПӘНІ БОЙЫНША АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ

Түсінік хат

Бақылау жұмыстары бастауыш білім беру деңгейінің «Дүниетану» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасында белгіленген бөлімдер, бөлімшелер мен оқу мақсаттарына сәйкес құрастырылған.

2–4-сынып білім алушыларының дүниетану пәні бойынша оқу мақсаттарын меңгеру деңгейін жүйелі бақылауға және бағалауға арналған, жас ерекшеліктеріне сәйкес сараланған бақылау тапсырмаларын ұсыну.

Білім алушының қоршаған орта, қоғам және табиғат туралы білімін өмірлік жағдаяттарда қолдануына мүмкіндік беретін тапсырмалар жүйесін ұсыну. Дүниетану пәнінің кіріктірілген мазмұны білім алушының өзі, отбасы, мектеп, туған өлке, Қазақстанның тарихи-мәдени мұрасы, табиғи орта және адам қызметі туралы түсініктерін біртұтас қалыптастыруға бағытталған. Ұсынылған тапсырмалар пәндік білімді тексерумен қатар, оны күнделікті өмірде қолдану, зерттеу жүргізу, жауапты шешім қабылдау және өз көзқарасын негіздеу қабілеттерін бағалауға мүмкіндік береді.

Бағалау жазбаша, ауызша, практикалық-бағдарланған, жобалық және зерттеу тапсырмалары арқылы жүргізіледі. Тапсырмалар білім алушылардың ақпаратты талдау, салыстыру және түсіндіру, құбылыстар мен оқиғалардың себептері мен салдарын анықтау, түрлі дереккөздерден алынған мәліметтерді зерделеу, дәлелді қорытынды жасау және өз шешімін қорғау дағдыларын бағалауға бағытталған. Сауалнама, жағдаяттық тапсырма, зерттеу жобасы, постер, карта-сызба, жоспар, таныстырылым және шығармашылық жұмыс сияқты бағалау түрлері білім алушының жеке мүмкіндіктерін ескеруге жағдай жасайды.

Бақылау жұмыстарының саны

Бақылау жұмыстары сыныптар мен тоқсандар бойынша төмендегідей бөлінген:

Сынып	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан	IV тоқсан	Оқу жылында
2-сынып	1	1	1	1	4
3-сынып	1	1	1	1	4
4-сынып	1	1	1		4

Балл қою жүйесі

Бақылау жұмыстарының ең жоғары балдары білім алушылардың сынып деңгейі мен тапсырмалардың күрделілігіне сәйкес сараланған:

Сынып	Бір бақылау жұмысының ең жоғары балы
2-сынып	12 балл
3-сынып	14 балл
4-сынып	16 балл

Мысалы, 2-сыныптың алғашқы бақылау жұмысында тиісті оқу мақсаттары көрсетіліп, тапсырмалар ұсынылған. Аралық бағалауға ең жоғары нәтижесі 12 балл болып белгіленген.

Әр бақылау жұмысында оқу мақсаттары, білім алушыға арналған тапсырмалар, бағалау критерийлері, дескрипторлар, жауаптары және балл қою тәртібі қамтылған. Дескрипторлар білім алушының тапсырманы орындау барысында жүзеге асыратын нақты әрекеттерін бағалауға мүмкіндік береді.

Бағалау тапсырмалары білім алушылардың пәндік білімін ғана емес, функционалдық сауаттылығын, зерттеушілік мәдениетін, азаматтық жауапкершілігін, сыни ойлауын және алған білімін өмірлік тәжірибеде қолдану қабілетін кешенді бағалауға бағытталған

Бақылау жұмыстарының нәтижелері мұғалімге білім алушының белгілі бір оқу мақсатын қаншалықты меңгергенін анықтауға, қиындық туғызған дағдыларды айқындауға және келесі оқу жұмысын жоспарлауға мүмкіндік береді.

ДҮНИЕТАНУ **2-СЫНЫП 1-ТОҚСАН**

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Ортақ тақырып: «Өзім туралы», «Менің отбасым және достарым»

Оқу мақсаттары:

2.1.1.4 бақылау мен сауалнама негізінде тұтыну заттарына деген отбасы қажеттіліктерінің құрылымын, олардың түсу көзін анықтау;

2.1.5.1 өз өмірінен мысалдар келтіру негізінде құқықты, міндетті және жауапкершілікті ажырату.

Тапсырма: Үйіндегі үлкендермен (әкеңнен, анаңнан немесе ата-әжеңнен) сауалнама жүргіз. Сұрақтарды оқып, жауаптарын жаз. (Сауалнама сұрақтары оқушыларға 1 апта бұрын беріледі. Оқушылар үйде тек қажетті мәліметтерді жинап келеді. Жиналған мәліметтерді сабақ барысында сыныпта өңдеп, жүйелеп, постер, кесте немесе дәптерге рәсімдейді. Дайын жұмыстарын оқушы өз қалауы бойынша таңдалған форматта қорғайды.)

1. Біздің отбасымыз ай сайын ең бірінші нелерді сатып алады?
2. Алынатын заттардың түсу көздері (Бұл заттар қайдан келеді немесе қалай алынады?)
3. Отбасымызға ақша қайдан келеді? (Табыс көздерін белгіле):
4. Менің қандай құқықтарым бар?
5. Ата-анамның менің алдымда қандай міндеттері бар?
6. Менің қандай міндеттерім бар?

7. Менің қандай жауапкершіліктерім бар?
8. Отбасың үшін ең маңызды қажеттілік не деп ойлайсың?
9. Сауалнама қорытындысы: а) Сауалнама сұрақтарына жауап бере отырып, отбасы қажеттіліктерін және олардың түсу көзін топтастыр. ә) Өз өміріңнен мысалдар келтіре отырып, құқығыңды, міндетіңді және жауапкершілігіңді ажыратып жаз. б) Сауалнама қорытындыңды дәптерге (постер, кесте, сурет түрінде) жазып қорға.

Оқушы жұмысын қорғауға арналған тірек:

Мен сауалнама жүргізген адам – _____. Отбасымызға қажетті заттар – _____. Олар бізге _____ арқылы келеді. Отбасымыздың табыс көзі – _____. Ең маңызды қажеттілік – _____. Себебі: _____. Менің құқықтарым – _____. Менің міндетім – _____. Менің жауапкершілігім – _____. Мысалы: _____. Қорытынды: Сауалнама арқылы мен _____ туралы білдім.

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Отбасы қажеттіліктері мен олардың түсу көздерін анықтайды, құқық, міндет және жауапкершілікті ажыратады.	1	Отбасы ай сайын сатып алатын негізгі заттарды атайды.	1
		Отбасы қажеттіліктерін анықтайды.	1
		Тұтыну заттарының түсу көздерін анықтайды.	1
		Отбасының негізгі табыс көздерін анықтайды.	1
		Отбасы үшін маңызды қажеттілікті анықтап, өз ойын білдіреді.	1
		Өз құқықтарын атайды.	1
		Ата-анасының өз алдындағы міндеттерін анықтайды.	1
		Өз міндеттерін атайды.	1
		Өз жауапкершіліктерін анықтайды.	1
		Сауалнама нәтижелері бойынша отбасы қажеттіліктерін топтастырады.	1
		Сауалнама нәтижелерін кесте, постер немесе сурет түрінде ұсынады.	1
		Өз өмірінен мысал келтіріп, құқық, міндет және жауапкершілікті ажыратады.	1
		Барлығы	12

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ДҮНИЕТАНУ 3-СЫНЫП 1-ТОҚСАН №1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Ортақ тақырыптар: «Жанды табиғат», «Жақсы деген не, жаман деген не?»

Оқу мақсаттары:

3.2.3.1 адамдардың табиғи жағдайларға байланысты орналасуын талдау (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары);

3.1.4.3 түрлі дереккөздер негізінде табиғи ортадағы қауіп-қатерлерді анықтау және бағалау;

3.1.1.5 өз шығындарын оңтайландыру жолдарын ұсыну.

1-тапсырма.

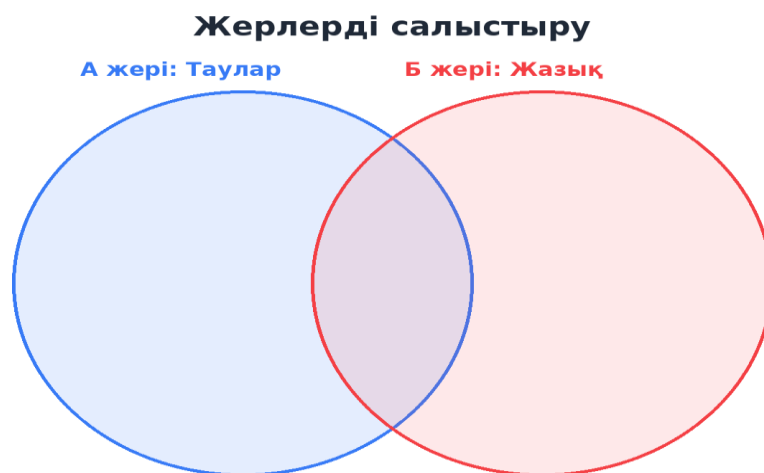
Қаланы қай жерде салған дұрыс? (3 балл)

Қала салуға арналған екі жерді салыстыр.

А жері (Таулар) Б жері (Жазық).

1. Қала салуға қолайлы жерді анықта.

2. Екі жерді диаграмма бойынша салыстыр.

3. Таңдауыңды түсіндір. _____

2-тапсырма. Табиғаттағы қауіпсіздік (4 балл)

Жағдаят: Сыныбың тауға серуендеуге шықты деп елестет. Жақын жерде терең көл бар. Айналада бейтаныс жидектер көп, көлдің жағасы тік жар.

1. Қандай 2 қауіп кездесуі мүмкін? _____

2. Өзіңді қалай қорғайсың? (2 тәсіл) _____

3-тапсырма. Артық шығынсыз серуен (7 балл)

Тауға серуендеу үшін 5 заттың тізімін жаса. Нені сатып алу және өзіңмен бірге алып жүру шынымен қажет екенін шеш.

Тізім: _____

Жауабыңды дәлелде. _____

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Адамдардың табиғи жағдайларға байланысты қоныстануын талдайды;	1	- жерді таңдайды; - таңдауын түсіндіреді; - қаланы салуға жарамдылығы туралы; қисынды қорытынды жасайды;	1 1 1
Табиғи ортадағы қауіптерді анықтайды және бағалайды;	2	- бірінші қауіпті анықтайды; - екінші қауіпті анықтайды; - бірінші қорғану шарасын ұсынады; - екінші қорғану шарасын ұсынады;	1 1 1 1
Сатып алуға қажетті заттардың орынды тізімін ұсынады;	3	- қажетті 5 заттарды анықтап, тізім жасайды; -зат -зат -зат -зат -зат - өз болжамын дәлелдейді;	1 1 1 1 1 2
Барлығы			14

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ДҮНИЕТАНУ

4-СЫНЫП 1-ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Ортақ тақырып: « Менің Отаным – Қазақстан, Құндылықтар»

Оқу мақсаттары:

- 4.1.3.2 түрлі дереккөздерге негізделе отырып, өз аймағының экономикалық қызмет атқаратын субъектілеріне сипаттама беру;
- 4.1.1.3 отбасы бюджетінің негізгі кіріс-шығыстарын талдау;
- 4.1.5.1 Конституцияның қоғам өміріндегі маңызы туралы қорытынды жасау.

1-тапсырма: Өлке экономикасының субъектілері (мемлекеттік, жекеменшік, үй шаруашылығы). (4 балл)

А нысаны: «Металлург» зауыты, Б нысаны: «Жасыл шалғын» фермерлік шаруашылығы

Сұрақтарға жауап бер:

-А нысаны экономиканың қай саласына жатады?

- Б нысаны экономиканың қай саласына жатады?
- А нысаны қандай өнім өндіреді?
- Б нысаны қандай өнім өндіреді?

2-тапсырма. Отбасы бюджеті (6 балл)

Жандосовтар отбасында әкесі «Металлург» зауытында инженер, ал анасы «Жасыл шалғын» шаруашылығында агроном болып жұмыс істейді. Отбасында екі бала бар. Олардың отбасы бюджетінің кірісі мен шығысын құрастыр.

Әкесі - Анасы -

Отбасы шығындары :

- 1.
- 2.
- 3.

Көрсетілген шығындардың қайсысы маңызды ? _____

3-тапсырма. Біз және Конституция (6 балл)

Сұрақтарға жауап бер.

- Әкесі жұмысын ауыстырғысы келсе, қандай құқықты пайдаланады?
- Отбасы саябақта демалса, қандай құқықты жүзеге асырады?
- Отбасына мүлік салығын төлеу туралы түбіртек келді. Бұл не?
- Анасы тісін емдетуге шешім қабылдады. Ол нені пайдаланады?
- ҚР азаматының 1 құқығы мен 1 міндетін жаз.

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Өлкедегі экономикалық қызмет субъектілерін ажыратады	1	- А нысанының («Металлург» зауыты / «Солтүстік» шахтасы) экономика саласын/секторын анықтайды	1
		- Б нысанының («Жасыл шалғын» шаруашылығы / «Азия» СОО) экономика саласын/секторын анықтайды	1
		- А нысанының өнімін сипаттайды	1
		- Б нысанының өнімін сипаттайды	1
Отбасы бюджетінің кірістері мен шығыстарын құрастырады	2	- Отбасының кіріс көздерін (әкесі мен анасының жалақысын) көрсетеді	2
		- Отбасының ықтимал шығындарының тізімін жасайды	1
		1 -мысал	1
		2- мысал	1
		3-мысал	1
		- Шығындардың маңыздысын жазады	1

Азаматтардың конституциялық құқықтары мен міндеттерін нақтылайды	3	-Тегін білім алу құқығын анықтайды	1
		- Еңбек ету құқығын (жұмысты ауыстыру) және демалу құқығын анықтайды	1
		- Денсаулықты қорғау құқығын (емхана) анықтайды	1
		- Конституциялық міндеттерді (салық төлеу, табиғатты қорғау) анықтайды	1
		- Қазақстан Республикасы азаматының бір құқығына мысал келтіреді	1
		- Қазақстан Республикасы азаматының бір міндетіне мысал келтіреді	1
		БАРЛЫҒЫ	

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

2.3. «ЦИФРҒЫҚ САУАТТЫЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ»

Түсінік хат

«Цифрлық сауаттылық және жасанды интеллект» оқу пәнінің мақсаты: білім алушылардың оқу мен күнделікті өмірде есептей білу дағдылары, робототехника, базалық білім, заманауи ақпараттық технологиялармен жұмыс жасаудағы білік және дағдыларды тиімді қолдануын қамтамасыз ету.

Бағалау жазбаша, ауызша, практикалық-бағдарланған, жобалық және зерттеу тапсырмалары арқылы жүргізіледі. Тапсырмалар білім алушылардың ақпаратты талдау, салыстыру және түсіндіру, құбылыстар мен оқиғалардың себептері мен салдарын анықтау, түрлі дереккөздерден алынған мәліметтерді зерделеу, дәлелді қорытынды жасау және өз шешімін қорғау дағдыларын бағалауға бағытталған. Сауалнама, жағдаяттық тапсырма, зерттеу жобасы, постер, карта-сызба, жоспар, таныстырылым және шығармашылық жұмыс сияқты бағалау түрлері білім алушының жеке мүмкіндіктерін ескеруге жағдай жасайды.

Бақылау жұмыстарының саны

Бақылау жұмыстары сыныптар мен тоқсандар бойынша төмендегідей бөлінген:

Сынып	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан	IV тоқсан	Оқу жылында
2-сынып	1	1	1	1	4
3-сынып	1	1	1	1	4
4-сынып	1	1	1		4

Балл қою жүйесі

Бақылау жұмыстарының ең жоғары балдары білім алушылардың сынып деңгейі мен тапсырмалардың күрделілігіне сәйкес сараланған:

Сынып	Бір бақылау жұмысының ең жоғары балы
2-сынып	12 балл
3-сынып	14 балл
4-сынып	16 балл

Бақылау жұмысында оқу мақсаттары, білім алушыға арналған тапсырмалар, бағалау критерийлері, дескрипторлар, жауаптары және балл қою тәртібі қамтылған. Дескрипторлар білім алушының тапсырманы орындау барысында жүзеге асыратын нақты әрекеттерін бағалауға мүмкіндік береді.

Бағалау тапсырмалары білім алушылардың пәндік білімін ғана емес, функционалдық сауаттылығын, зерттеушілік мәдениетін, азаматтық жауапкершілігін, сыни ойлауын және алған білімін өмірлік тәжірибеде қолдану қабілетін кешенді бағалауға бағытталған

Бақылау жұмыстарының нәтижелері мұғалімге білім алушының белгілі бір оқу мақсатын қаншалықты меңгергенін анықтауға, қиындық туғызған

дағдыларды айқындауға және келесі оқу жұмысын жоспарлауға мүмкіндік береді.

ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ 2-СЫНЫП І ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

1-бөлім. Компьютерлер және бағдарламалар (ортақ тақырып: «Менің отбасым және достарым»)

2-бөлім. Шығармашылық және компьютер (ортақ тақырып: «Менің мектебім»)

Оқыту мақсаттары:

2.1.1.1 компьютер құрылғыларын жіктеу (негізгі және қосымша);

2.3.2.1 жеке қауіпсіздіктің негізгі ережелерін сақтай отырып, берілген тақырып бойынша ақпаратты іздеу үшін браузерді пайдалану;

2.1.2.1 жұмыста контекстік мәзірді қолдана отырып файлдарды, бумаларды, жарлықтарды құру, көшіру, жылжыту және жою.

Тапсырмалар:

1-тапсырма. Құрылғыларды екі топқа бөліп жаз («Негізгі» және «Қосымша»): пернетақта, жүйелік блок, принтер, монитор, тінтуір, сканер. Әр құрылғыны тиісті бағанға сызықпен қосыңыз немесе жазыңыз.

2-тапсырма. Оқушы табиғат туралы суреттерді іздеу үшін браузерді ашады. Интернеттегі дұрыс әрекеттің тұсына «+» белгісін қойыңыз:

А) Қалқымалы терезеден бейтаныс сілтемені ашу.

Б) Бейтаныс сайтты ашар алдында мұғалімнен немесе ата-анадан рұқсат сұрау.

В) Кез келген бірінші кездескен сайтқа жеке деректерді енгізу.

3-тапсырма. Жұмыс үстелінде тінтуірдің контекстік мәзірін қолданып, жаңа бума құру және оның атын өзгерту әрекеттерінің ретін сипаттап беріңіз немесе көрсетіңіз.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлары

Бағалау критерийі	№	Дескрипторлар	Балл
Компьютер құрылғыларын жіктейді	1	-компьютердің негізгі құрылғыларын дұрыс анықтайды (жүйелік блок, монитор, пернетақта, тінтуір);	2
		- қосымша құрылғыларды дұрыс анықтайды (принтер, сканер).	2
Браузерді пайдаланады және қауіпсіздік ережелерін сақтайды	2	-интернеттегі қауіпсіз әрекетті дұрыс таңдайды (Б нұсқасы);	2
		- желідегі жеке қауіпсіздік ережелерін сақтау қажеттілігін түсіндіреді (түсінеді).	2
Файлдармен және бумалармен әрекеттер жасайды	3	- тінтуірдің оң жақ түймешігі арқылы контекстік мәзірді ашып, жаңа бума жасау әрекетін таңдайды;	2
		- буманы сәтті құрып, атын өзгертеді.	2
Барлығы:			12

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады

ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ 3-СЫНЫП І ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

1-бөлім. Компьютер қалай жұмыс істейді (ортақ тақырып: «Табиғат – біздің үйіміз»)

2-бөлім. Жобаны әзірлеу (ортақ тақырып: «Қазақстан – менің Отаным»)

Оқыту мақсаттары:

3.1.1.1 компьютердің ішкі құрылғыларының мақсатын түсіндіру (процессор, жедел жад, қатты диск немесе қатты күйдегі жинақтауыш, бейнекарта, аналық плата);

3.1.2.1 жүйелік және қолданбалы бағдарламаларды мақсатына қарай ажырату;

3.2.1.2 мәтіндік процессорда қаріп пен абзацты пішімдеу.

Тапсырмалар:

1-тапсырма. Компьютердің ішкі құрылғысын оның қысқаша мақсатымен сәйкестендіріңіз:

Процессор — А) Деректерді ұзақ уақыт сақтау

Оперативная память (Жедел жад) — Б) Барлық деректерді өңдеу және есептеулер жүргізу

Жесткий диск (Қатты диск) — В) Жұмыс істеп тұрған бағдарламалардың деректерін уақытша сақтау

2-тапсырма. Бағдарламалық жасақтамаларды санаттарға бөліңіз: Windows, Microsoft Word, Paint, macOS, Калькулятор. Екі бағанды толтырыңыз: «Системные программы» (Жүйелік бағдарламалар) және «Прикладные программы» (Қолданбалы бағдарламалар).

3-тапсырма. Берілген мәтін үзіндісіне пішімдеу жасаңыз: Arial қаріпін, 14 өлшемін, абзацты ортасы бойынша туралауды орнатыңыз. Командалардың орындалу ретін сипаттаңыз немесе көрсетіңіз.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлары

Бағалау критерийі	№	Дескрипторлар	Балл
Ішкі құрылғылардың мақсатын түсіндіреді	1	- процессордың мақсатын дұрыс сәйкестендіреді;	2
		- жедел жадтың мақсатын дұрыс сәйкестендіреді;	2
		- қатты дискінің мақсатын дұрыс сәйкестендіреді.	2
Жүйелік және қолданбалы бағдарламаларды ажыратады	2	- жүйелік бағдарламаларды дұрыс анықтайды (Windows, macOS);	2
		- қолданбалы бағдарламаларды дұрыс анықтайды (Word, Paint, Калькулятор).	2
Мәтіндік процессорда мәтінді пішімдейді	3	- қаріп параметрлерін өзгертеді (атауы мен өлшемін қояды); - абзацты ортасы бойынша туралайды.	2

		2
Барлығы:		14

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ 3-СЫНЫП І ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

1-бөлім. Бағдарламалау (ортақ тақырыптар: «Қазақстанның туған жерлері», «Адам болу»)

2-бөлім. Жобаны әзірлеу (ортақ тақырып: «Қазақстан – менің Отаным»)

Оқыту мақсаттары:

4.4.2.1 бағдарламалау ортасында (Scratch) айнымалыларды пайдалану;

4.4.1.1 ішкі циклдің алгоритмін әзірлеу және оны ауызша және графикалық түрде ұсыну;

4.4.2.3 бағдарламалау ортасында (Scratch) логикалық операторларды пайдалану.

Тапсырмалар:

1-тапсырма. Scratch ортасында «Счет» (Score) атты айнымалы жасаңыз, спрайт нысанға тиген кезде оның мәнін 1-ге өзгертетін блоктарды қосыңыз. Скрипт блогын жазыңыз немесе салыңыз.

2-тапсырма. Мына тапсырма үшін ауызша алгоритм немесе блок-схема құрыңыз: спрайт 3 шаршыдан тұратын өрнек салуы керек, мұндағы әрбір шаршы 4 қадамнан тұрады (цикл ішіндегі цикл — ішкі цикл).

3-тапсырма. Scratch жобасында мынадай шартты бағдарламалау қажет: егер кейіпкер жиекке тисе ЖӘНЕ жиналған «Счет» > 5 болса, онда ойын аяқталады. Логикалық операторды («И» / and) қолдана отырып, блоктар комбинациясын жазыңыз.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлары

Бағалау критерийі	№	Дескрипторлар	Балл
Scratch ортасында айнымалыларды қолданады	1	- берілген атаумен жаңа айнымалы құрады;	3
		- айнымалы мәнін 1-ге өзгерту блогын дұрыс қолданады.	3
Ішкі цикл алгоритмін әзірлейді	2	- сыртқы циклдің құрылымын сипаттайды (фигуралардың қайталану саны);	2
		- ішкі циклдің құрылымын сипаттайды (фигура ішіндегі қадамдарды қайталау);	2
		- циклдерді ішкі цикл құрылымына логикалық тұрғыдан дұрыс біріктіреді.	2
Логикалық операторларды қолданады	3	- дұрыс логикалық операторды таңдайды (и / and);	2
		- жиекке тию шартын және айнымалы мәнін операторға дұрыс енгізеді.	2
Барлығы:			16

2.4. 2–4-СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН «ЕҢБЕККЕ БАУЛУ» ОҚУ ПӘНІ БОЙЫНША АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ

Түсінік хат

Бақылау жұмыстары бастауыш білім беру деңгейінің «Еңбекке баулу» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасында белгіленген бөлімдер, бөлімшелер мен оқу мақсаттарына сәйкес құрастырылған.

2–4-сынып білім алушыларының еңбекке баулу пәні бойынша оқу мақсаттарын меңгеру деңгейін жүйелі бақылауға және бағалауға арналған, жас ерекшеліктеріне сәйкес сараланған бақылау тапсырмаларын ұсыну.

Білім алушылар әртүрлі материалдар мен оларды өңдеу тәсілдерін пайдалана отырып, шығармашылық жұмыстар, композициялар, макеттер, сәндік бұйымдар мен жобалар орындайды.

Аралық бағалаудың маңызды ерекшелігі – шығармашылық іс-әрекеттің үдерісі мен нәтижесін бағалау мүмкіндігі. Бала бұйым жасап қана қоймай, өзінің идеясын түсіндіреді, жұмысты орындау реттілігін сипаттайды, алынған нәтижені бағалайды, сәтті орындалған тұстарын анықтайды және жұмысты жетілдірудің нақты жолдарын ұсынады. Мұндай тәсіл дербестікті, сыни ойлауды, өзін-өзі бағалау және рефлексия жасау қабілетін дамытуға ықпал етеді.

Бақылау жұмыстарының саны

Бақылау жұмыстары сыныптар мен тоқсандар бойынша төмендегідей бөлінген:

Сынып	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан	IV тоқсан	Оқу жылында
2-сынып	1	1	1	1	4
3-сынып	1	1	1	1	4
4-сынып	1	1	1		4

Балл қою жүйесі

Бақылау жұмыстарының ең жоғары балдары білім алушылардың сынып деңгейі мен тапсырмалардың күрделілігіне сәйкес сараланған:

Сынып	Бір бақылау жұмысының ең жоғары балы
2-сынып	12 балл
3-сынып	14 балл
4-сынып	16 балл

Тапсырмалар аралық бағалауды ұйымдастыруға қолайлы етіп әзірленген. Бағалау критерийлері мен дескрипторлар білім алушының оқу мақсаттарына қол жеткізу деңгейін анықтауға, оның жетістіктерін айқындауға және әрі қарай дамуына қажетті кері байланыс беруге мүмкіндік береді.

Аралық бағалау тек бақылау құралы ретінде ғана емес, сонымен қатар баланың шығармашылық дамуын қолдау, өз күшіне деген сенімін қалыптастыру, өз іс-әрекетінің нәтижесін жоспарлау, жасау, таныстыру және жетілдіру білігін қалыптастыру құралы ретінде қарастырылады.

Бақылау жұмыстарының нәтижелері мұғалімге білім алушының белгілі бір оқу мақсатын қаншалықты меңгергенін анықтауға, қиындық туғызған

дағдыларды айқындауға және келесі оқу жұмысын жоспарлауға мүмкіндік береді.

ЕҢБЕККЕ БАУЛУ
2-СЫНЫП 1-ТОҚСАН
№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Ортақ тақырып: Менің отбасым және достарым. Менің мектебім.

Жұмыс нысаны: Шығармашылық-практикалық жұмыс

Жұмыс тақырыбы: «Әшекейге арналған сандықша»

Бөлім:

Шығармашылық идеяларды зерделеу және дамыту.

Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау.

Презентация, талдау және бағалау.

Оқу мақсаттары:

2.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамытуда сәндік-қолданбалы өнердің қарапайым элементтерін қолдану;

2.2.2.2 шығармашылық жұмыстарды жасау барысында ұлттық элементтердің түрлерін ажырату;

2.3.1.1 өз жұмысының идеясын түсіндіріп, ұсыну (көрме).

1-тапсырма.

Ұсынылған оюлардан біреуін таңда. Түстерді үйлестіріп, пішінін сандықшаға сәйкес орналастыр. Кемінде бес сәндік тасты түсі мен пішініне қарай таңдап, безендіру шешімін дайында.

Ұлттық оюдың түрін ата. Оюды сандықшаға ұқыпты желімде, сәндік тастарды жоспарға сай орналастыр және олардың беріктігін тексер.

2-тапсырма.

Өз идеяңды түсіндір. Жұмысыңның сәтті шыққан тұсын ата және кемшілікті түзетудің бір жолын ұсын.

Қажетті материалдар

Әшекейге арналған дайын сандықша, қарындаш, сызғыш, қауіпсіз қайшы, желім, ұлттық ою үлгілері, кемінде 5 сәндік тас.

Аралық бағалауды өткізу түрі: Көрме.

Бағалау сабағында білім алушылар алдыңғы сабақтарда дайындаған бөлшектер мен материалдарды пайдаланып, негізгі таңдау, орналастыру, біріктіру, бекіту, аяқтау және таныстыру әрекеттерін орындайды.

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Сандықша жасауда сәндік-қолданбалы өнердің қарапайым элементтерін (түсін,	1	Оюдың түрін анықтайды.	1
		Түстерді үйлесімді қолданады.	1
		Пішінін дұрыс таңдайды және қолданады.	1

пішінін, өрнегін) қолданады.		Сәндік тастарды түсі мен пішініне қарай таңдайды.	1
Сандықшаны әшекейлеу барысында ұлттық оюдың түрлерін ажыратады.	2	Ұлттық оюдың түрін атайды.	1
		Оюды желімдейді.	1
		Әшекей тастарды орналастырады.	1
		Беріктігін тексереді.	1
		Оюды әшекей тастармен үйлесімді орналастырады.	1
Өз шығармашылық жұмысының идеясын түсіндіреді.	3	Өз идеясын түсіндіреді.	1
		Сәтті шыққан тұсын айтады.	1
		Кемшілікті түзетудің бір жолын ұсынады.	1
Барлығы			12

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ЕҢБЕККЕ БАУЛУ 3-СЫНЫП 1-ТОҚСАН №1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Ортақ тақырып: Табиғат - менің үйім. Менің Отаным-Қазақстан

Жұмыс нысаны: Шығармашылық-практикалық жұмыс

Жұмыс тақырыбы: «Күзгі бақ» панносы

Бөлім:

Шығармашылық идеяларды зерделеу және дамыту.

Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау.

Презентация, талдау және бағалау.

Оқу мақсаттары:

3.1.3.3 әр түрлі дерек көздерден алынған ақпаратты (АКТ қолдану) пайдалана отырып, шығармашылық идеяларды дамыту;

3.2.2.3 шығармашылық жұмысты аяқтау, сыртқы көріністі жақсарту үшін қарапайым әдістерді қолдану;

3.3.1.1 өз жұмысының идеясы мен процесін шығармашылықпен ұсыну.

1-тапсырма.

Панноға қажетті дайын бөлшектерді идеяға сәйкес таңда. Бөлшектерді композиция мазмұнына сай іріктеп, негізге үйлесімді орналастыр. Қарапайым тәсілмен біріктіріп, берік бекіт. Түс пен пішін үйлесімділігін сақтап, «Күзгі бақ» панносын толық әрі ұқыпты аяқта.

2-тапсырма.

Жұмыс идеяңды түсіндір. Дереккөзден алған ақпараттың идеяңа қалай әсер еткенін айт. Құрастыру ретін сипатта, жұмыстың сәтті тұсын анықта және дайын жұмысты шығармашылықпен таныстыр.

Қажетті материалдар

Алдыңғы сабақтарда дайындалған табиғи материалдардан жасалған бөлшектер (жапырақ, бұтақ, ағаш бейнесі, жеміс т.б.), панно негізі, желім, жіп, сәндік материалдар.

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Дереккөздерден алынған ақпаратты шығармашылық идеясын жүзеге асыруда қолданады	1	Панноға қажетті дайын бөлшектерді идеясына сәйкес таңдайды.	1
		Дереккөзден алған ақпараттың жұмыс идеясына әсерін түсіндіреді.	1
		Дайын бөлшектерді композиция мазмұнына сәйкес іріктейді.	1
		Күзгі бақ бейнесін композицияда көрсетеді.	1
Қарапайым әдістер арқылы жұмысты аяқтап, сыртқы көрінісін жақсартады	2	Дайын бөлшектерді негізге дұрыс орналастырады.	1
		Бөлшектерді қарапайым тәсілмен біріктіреді.	1
		Бөлшектерді берік бекітеді.	1
		Композицияның түсі мен пішінінің үйлесімділігін сақтайды.	1
		Панноның сыртқы көрінісін жақсартады.	1
		«Күзгі бақ» панносын толық құрастырады.	1
Өз жұмысының идеясы мен процесін шығармашылықпен ұсынады	3	Өз идеясын түсіндіреді.	1
		Панноны жасауға қандай материалдарды қолданғанын айтады.	1
		Сәтті шыққан тұсын айтады.	1
		Кемшілікті түзетудің бір жолын ұсынады.	1
Барлығы			14

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ЕҢБЕККЕ БАУЛУ

4-СЫНЫП 1-ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Ортақ тақырып: Кең байтақ Қазақстаным. Адам болам десеңіз

Жұмыс нысаны: Шығармашылық-практикалық жұмыс

Жұмыс тақырыбы: «Қайыңды көлі» (көлемді мүсін)

Бөлім:

Шығармашылық идеяларды зерделеу және дамыту.

Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау.

Презентация, талдау және бағалау.

Оқу мақсаттары:

4.1.3.3 әр түрлі дерек көздерден алынған ақпаратты (соның ішінде АКТ қолдану) пайдалана отырып, шығармашылық идеяларды жүзеге асыру;

4.2.1.2 шикізат материалдарын пайдаланып шығармашылық жұмыстарды орындауда әртүрлі әдіс-тәсілдерді ұсыну;

4.3.2.1 орындалған жұмысты талқылау және бағалау, жақсарту ұсынысын негіздеу.

1-тапсырма.

Шикізаттарды пайдаланып, көлді, қайыңды, су астындағы тасты, су асты өсімдіктерін жаса.

Әртүрлі әдіс-тәсілдермен макетке өлі және тірі табиғат денелерін орналастыр.

«Қайыңды көлі» макетін құрастыр. Шикізат материалдарын пайдаланып әртүрлі әдіс-тәсілдер арқылы көл жағалауын безендір.

2-тапсырма.

Макетті жасауға қандай шикізаттарды қолданғаныңды айт. Макет жасау барысындағы қиындықтарды топта талда. Орындаған жұмысыңды бағала. Жұмысыңды жақсартуды негіздейтін ұсынысыңды айт.

Қажетті материалдар

Алдыңғы сабақтарда дайындалған негізі (картон, мата,), қағаз, ағаш пластик таяқшалар, шикізаттар (қарақұмық, бұршақ), пластик ыдыстар, т.с., желім, бояу және қауіпсіз жұмыс құралдары.

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Дереккөздерден (АКТ, БАҚ т.б.) алынған ақпараттар арқылы шығармашылық идеяны жүзеге асырады	1	Ақпарат көздерінен «Қайыңды көлі» туралы мағлұмат алады.	1
		Қайыңды көліндегі табиғи (өлі, тірі) денелерді анықтайды.	1
		Дереккөздерден алынған ақпаратты қолданып, макет жасауға қажетті материалдарды таңдайды.	1
		Макеттің сұлбасын сызады.	1
Шығармашылық жұмыстарды орындауда шикізат материалдарын пайдаланып әртүрлі әдіс-тәсілдерді қолданады	2	Көлді жасауға шикізатты қолданады;	1
		Қайың жасауға шикізатты қолданады;	1
		Су астындағы тасты жасауға шикізатты қолданады;	1
		Су асты өсімдіктерін жасауға шикізатты қолданады;	1

		Әртүрлі әдіс-тәсілдермен макетке өлі табиғат денелерін орналастырады.	1
		Әртүрлі әдіс-тәсілдермен макетке тірі табиғат денелерін орналастырады.	
		«Қайыңды көлі» макетін құрастырады.	1
		Шикізат материалдарын пайдаланып әртүрлі әдіс-тәсілдер арқылы көл жағалауын безендіреді.	1
Орындалған жұмысты талқылап, бағалайды және жақсарту ұсынысын негіздейді.	3	Макетті жасауға қандай шикізаттарды қолданғанын айтады.	1
		Макет жасау барысындағы қиындықтарды топта талдайды.	1
		Орындалған жұмысты бағалайды	1
		Жұмысты жақсартуды негіздейтін ұсыныс айтады.	1
Барлығы			16

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

2.5. 2–4-СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН «БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ» ОҚУ ПӘНІ БОЙЫНША АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ

Түсінік хат

Бақылау жұмыстары бастауыш білім беру деңгейінің «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасында белгіленген бөлімдер, бөлімшелер мен оқу мақсаттарына сәйкес құрастырылған.

2–4-сынып білім алушыларының бейнелеу өнері пәні бойынша оқу мақсаттарын меңгеру деңгейін жүйелі бақылауға және бағалауға арналған, жас ерекшеліктеріне сәйкес сараланған бақылау тапсырмаларын ұсыну.

Құралдың орталық методологиялық идеясы көркем-практикалық қызмет пен визуалды бейнені негізгі дидактикалық бірлік ретінде пайдалану болып табылады. Дәл осы көрнекі-әрекеттік тәсіл функционалдық графикалық сауаттылықты дамытуды, қоршаған әлемді сезімдік-эмоционалды қабылдауды дамытуды және көркемдік материалдармен (пластилинмен, бояулармен, қағазбен, графикалық құралдармен) жұмыс істеу тәсілдерін меңгеруді біріктіруге мүмкіндік береді. ұсынылған материалдар мұғалімге білім көлемін бекітіп қана қоймай, бағдарламаны спиральді құру принциптеріне сәйкес шығармашылық және практикалық құзыреттіліктердің қалыптасу динамикасын бақылауға мүмкіндік береді. Құжат педагогикалық қауымдастыққа: бастауыш мектеп және бейнелеу өнері мұғалімдеріне, әдіскерлерге және білім беру ұйымдарының басшыларына арналған, оларды жоспарланған нәтижелерге қол жеткізу үшін верификацияланған құралдармен қамтамасыз етеді.

Бұл тұжырымдама жалпы принциптерден тапсырмалардың құрылымы мен мазмұнын егжей-тегжейлі талдауға өте отырып, оқу жетістіктерін мониторингтеудің ашық логикасын қалыптастырады.

Бақылау жұмыстарының саны

Бақылау жұмыстары сыныптар мен тоқсандар бойынша төмендегідей бөлінген:

Сынып	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан	IV тоқсан	Оқу жылында
2-сынып	1	1	1	1	4
3-сынып	1	1	1	1	4
4-сынып	1	1	1		4

Балл қою жүйесі

Бақылау жұмыстарының ең жоғары балдары білім алушылардың сынып деңгейі мен тапсырмалардың күрделілігіне сәйкес сараланған:

Сынып	Бір бақылау жұмысының ең жоғары балы
2-сынып	12 балл

3-сынып	14 балл
4-сынып	16 балл

Тапсырмалар аралық бағалауды ұйымдастыруға қолайлы етіп әзірленген. Бағалау критерийлері мен дескрипторлар білім алушының оқу мақсаттарына қол жеткізу деңгейін анықтауға, оның жетістіктерін айқындауға және әрі қарай дамуына қажетті кері байланыс беруге мүмкіндік береді.

Аралық бағалау тек бақылау құралы ретінде ғана емес, сонымен қатар **баланың шығармашылық дамуын қолдау, өз күшіне деген сенімін қалыптастыру, өз іс-әрекетінің нәтижесін жоспарлау, жасау, таныстыру және жетілдіру білігін қалыптастыру құралы** ретінде қарастырылады.

Бақылау жұмыстарының нәтижелері мұғалімге білім алушының белгілі бір оқу мақсатын қаншалықты меңгергенін анықтауға, қиындық туғызған дағдыларды айқындауға және келесі оқу жұмысын жоспарлауға мүмкіндік береді.

БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ

2 СЫНЫП І ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСЫ

Ортақ тақырыптар: Менің отбасым және достарым. Менің мектебім

Бөлім атауы: Бейнелеу сауаттылығы негіздері

Оқу мақсаттары:

2.1.2.2 шығармашылық жұмыста графиканың әртүрлі тәсілдері мен техникаларын қолдану;

2.1.6.2 Модельдеудің әртүрлі техникалары мен тәсілдерін қолдана отырып, іс-әрекетте материалдар мен құралдарды қолдану.

Бағалау критерийлері:

-графиканың құралдарын (сызық, штрих, нүкте) және ою-өрнекті қолдана отырып мектеп ғимаратының суретін салады.

-ермексазбен жұмыс істеу тәсілдерін және құралдарды қолдана отырып, адамның (оқушының) көлемді моделін мүсіндейді.

1-тапсырма. «Қиялымдағы мектеп ауласы»

Өз мектебіңнің ғимараты мен оның айналасын тек графикалық материалдарды (жай қарындаш, фломастер немесе гелді қалам) қолданып, сурет дәптеіңе сал.

Орындау қадамдары:

1. Мектеп ғимаратын сал: Түзу сызықтар мен геометриялық пішіндерді (төртбұрыш, үшбұрыш) пайдаланып, мектептің үлкен ғимаратын, есігі мен терезелерін бейнеле.

2. Ауласына табиғи пішіндер қос: Мектептің айналасына ағаштар, әдемі гүлдер, аспандағы бұлттар мен күннің суретін сал.

3. Графика тәсілдерін қолдан: Суретіңді жай ғана бояп қоймай, оған

графиканың сиқырлы құралдарын — сызықтарды, нүктелерді және штрихтарды қос.

4. Ұлттық ою-өрнекпен безендір: Мектеп ғимаратының қабырғасын немесе суреттің жиектерін қазақтың ұлттық ою-өрнектерімен (қошқармүйіз, ирек немесе гүл өрнегі) әдемілеп безендір.

2-тапсырма. «Мектепке асыққан оқушылар»

Ермексазды және арнайы құралдарды қолданып, мектеп ауласында жүрген оқушылардың (өзіңнің және достарыңның) шағын мүсінін жасап, оны 1-тапсырмадағы суретіңмен біріктірі.

Орындау қадамдары:

1. Оқушыларды бейнеле: Ермексазды қолмен илеп, созып және бөлшектерді бір-біріне жапсыру әдістері арқылы мектепке асығып бара жатқан немесе аулада ойнап жүрген балалардың бейнесін мүсінде.

2. Құралдарды пайдалан: Арнайы стек пышағы мен төсенішті қауіпсіз қолдана отырып, мүсініңді ұқыпты етіп жаса.

3. Беткі қабатын өңде: Стек таяқшасының көмегімен балалардың киімін, шашын немесе қолдарындағы мектеп сөмкесін сәндеп, бедерлеп көрсет.

4. Көрмеге біріктірі: Жасалған оқушылар мүсінін 1-тапсырмада салған графикалық суретіңнің (мектеп ғимаратының) алдына қойып, біртұтас «Менің мектебім» көрмесін жаса.

3-тапсырма. Берілген үлгі бойынша жұмысыңды таныстыр.

«Менің жұмысым — [атауы]...»

«Бұл суретті салғанда мен графиканың ... тәсілдерін қолдандым».

«Модельдеу техникасында мен ... материалын пайдаланып, ... жасадым».

№	Дескрипторлар	Балл
1	Түзу сызықтар мен пішіндерді пайдаланып, мектеп ғимараты мен ауласын салады	1
	Суретті безендіруде графиканың кемінде 2 тәсілін (штрих, нүкте немесе сызық) қолданады	2
	Мектеп ғимаратын немесе сурет жиегін ұлттық ою-өрнекпен безендіреді	1
2	Ермексазды илеу, созу, біріктіру әдістерімен оқушының (адамның) бейнесін мүсіндейді	2
	Стек пышағын қауіпсіз қолданып, мүсіннің беткі қабатын (шашын, сөмкесін) бедерлейді	1
	Дайын мүсінді 1-тапсырмадағы суреттің алдына қойып, біртұтас композиция жасайды	1
3	Өз жұмысына шығармашылық атау береді	1
	Қолданған графикалық тәсілдері мен ою-өрнегін атайды.	1
	Модельдеуде пайдаланған материалдарын атайды.	1

№	Дескрипторлар	Балл
	Қолданған модельдеу техникасын түсіндіреді.	1
Жалпы балл		12

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ

3 СЫНЫП І ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСЫ

Ортақ тақырыптар: Табиғат - менің үйім. Менің Отаным-Қазақстан.

Бөлім атауы: Бейнелеу сауаттылығы негіздері

Оқу мақсаттары:

3.1.2.2 шығармашылық жұмыста графиканың күрделі тәсілдері мен техникасын қолдану

3.1.5.1 Күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, сәндік-қолданбалы өнер материалдары мен құралдарын пайдалану

Бағалау критерийлері

Білім алушы:

- Графиканың күрделі құралдарын (сызық, штрих, ирек, нүкте) қолдана отырып, Отан табиғатының бейнесін салады;

- Салынған графикалық жұмысты сәндік-қолданбалы өнер элементтерімен және таңдалған материалдармен толықтырады.

Аралық бағалау тапсырмасы:

1. «Қазақстан таулары мен даласы» (Графикалық сурет)

Нұсқаулық:

- Балақай! Біздің Отанымыз Қазақстанның табиғаты өте бай: биік таулар, кең дала, мөлдір көлдер бар. Қарындаштың ұшымен ғана сиқырлы сызықтар (жуан, жіңішке, ирек) мен нүктелерді пайдаланып, өзің тұратын өлкенің әдемі табиғатын бейнеле. Таулардың шыршаларын, бұлттарды немесе дала шөптерін әртүрлі сызықтармен құбылт!

2. «Табиғатты сәндеу» (Сәндік-қолданбалы өнер элементі)

Нұсқаулық:

Бірінші тапсырмада салған табиғат көрінісін енді нағыз халық шебері сияқты безендір. Өзің салған суреттің ішіне (мысалы, таудың етегіне, далаға немесе аспанға) қазақтың дәстүрлі ою-өрнектерін («қошқармүйіз», «құсқанаты» немесе «су») араластырып, түрлі-түсті қағаз қиындыларымен құлпырт.

Тапсырма	Дескриптор	Балл
№1	табиғат көрінісін (тау, дала, ағаш, бұлт т.б.) қағаз бетіне үйлесімді орналастырады	2
	суретте графикалық сызықтарды (жуан, жіңішке, ирек) өз орнымен қолданады	2

	нысандардың көлемі мен пішінін көрсету үшін штрих пен нүкте техникасын пайдаланады	2
	жұмысты ұқыпты орындап, өзінің шығармашылық қиялын көрсетеді	1
№2	суретіне қазақтың ұлттық ою-өрнек элементтерін үйлесімді қосады	2
	қазақтың дәстүрлі ою-өрнектерін үйлесімді орналастырады	2
	Отан табиғатының байлығын ашу үшін түстерді дұрыс үйлестіреді	2
	Жұмысты соңына дейін жеткізіп, аяқталған композиция ретінде ұсынады	1
Барлығы		14

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ 4 СЫНЫП І ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСЫ

Ортақ тақырыптар: Кең байтақ Қазақстаным. Адам болам десеңіз.

Бөлім атауы: Бейнелеу сауаттылығы негіздері

Оқу мақсаттары:

4.1.2.2 шығармашылық жұмыста графиканың күрделі тәсілдері мен техникаларын қолдану;

4.1.3.2 кескіндеменің күрделі тәсілдері мен техникасын шығармашылық жұмыста сенімді түрде қолдана отырып, қолдану.

Бағалау критерийлері:

- графиканың күрделі тәсілдері мен техникаларын қолдана отырып, туған өлкенің пейзажын бейнелейді

- кескіндеме техникасын (түстерді араластыру, реңк шығару, бояу жағу) қолданып, жұмысты түспен толықтырады

1-тапсырма. «Туған өлкенің бейнесі» (Графика)

Ойлан! - Қазақстанның қай жерін ерекше жақсы көресің? Қазақстанның кең байтақ табиғатын (асқар таулар, кең дала, жайқалған ағаштар мен өзен-көлдерді) көз алдыңа елестет. Сурет дәптеріңе жай қарындашпен немесе гелді қаламмен (фломастермен) табиғаттың суретін сал. Әр түрлі бағыттағы сызықшалардың көмегімен ағаштардың қабығын, таудың көлеңкесін, шөптің құрылымын көрсет.

2-тапсырма. «Күн нұрын төккен Отаным» (Кескіндеме)

Енді бірінші тапсырмада салған графикалық суретіңе жан бітіріп, оны түстер әлеміне енгіз. Түрлі-түсті бояуларды (акварель немесе гуашь) қолданып, суретіңді боя. Сәуле шашып тұрған Күнді бейнеле. Түстерді бір-бірімен араластыра отырып, күрделі реңктер шығар (мысалы: жасыл мен сарыны араластырып ашық жасыл, көк пен ақты араластырып ашық көк аспан жаса). Бояуды қағазға жағудың түрлі тәсілдерін (жағынды түсіру, жуу) қолдан.

3-тапсырма. Берілген үлгі бойынша жұмысыңды таныстыр (білім алушыға).

1. *«Менің жұмысым — [Суреттің атауы]...»*

2. *«Бұл суретті салғанда мен графиканың ... техникасын және ... әдісін қолдандым».*

3. *«Бұл жұмысты жасағанда мен кескіндеменің ... техникасын қолданып, ... әдіспен боядым».*

Тапсырма	Дескриптор	Балл
№1	Қағаз бетіне композицияны дұрыс орналастырады (жер сызығын, аспанды, негізгі бейнелерді белгілейді)	1
	Графиканың түрлі құралдарын (штрих, шимайлау, нүкте қою) орынды қолданады	2
	Суреттегі денелердің көлемін немесе пішінін (мысалы, таудың көлеңкесін, ағаш жапырақтарын) әр түрлі бағыттағы сызықшалардың көмегімен ерекшелейді	2
№2	Түрлі-түсті бояуларды (акварель немесе гуашь) қолданып, суретің бояйды	2
	Түстерді бір-бірімен араластыра отырып, күрделі реңктер шығарады	2
	Бояуды қағазға жағудың түрлі тәсілдерін (жағынды түсіру, жуу) қолданады	2
№3	Жұмыстың атауын айтады	1
	Суретте қолданған графика техникасын атайды	1
	Суретте қолданған графика әдісін атайды	1
	Суретте қолданған кескіндеме техникасын атайды	1
	Суретте қолданған кескіндеме тәсілін атайды	1
Барлығы		16

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

2.6. 2–4-СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН «МУЗЫКА» ОҚУ ПӘНІ БОЙЫНША АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ

Түсінік хат

Бақылау жұмыстары бастауыш білім беру деңгейінің «Музыка» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасында белгіленген бөлімдер, бөлімшелер мен оқу мақсаттарына сәйкес құрастырылған.

2–4-сынып білім алушыларының музыка пәні бойынша оқу мақсаттарын меңгеру деңгейін жүйелі бақылауға және бағалауға арналған, жас ерекшеліктеріне сәйкес сараланған бақылау тапсырмаларын ұсыну.

Музыка сабағындағы бағалау білім алушының тек орындау нәтижесін анықтап қана қоймай, оның шығармашылық дамуын қолдауға, оқу жетістіктерін бақылауға және жеке мүмкіндіктерін ескеруге бағытталады. Осыған байланысты формативті және аралық бағалау арқылы білім алушыға жүйелі кері байланыс беріледі.

Білім алушының музыкалық шығарманы дұрыс орындауы, әуен мен ырғақты ажыратуы, музыканың мазмұны мен көңіл күйін анықтауы, шығармашылық тапсырмаларды орындауы және өз пікірін білдіруі ескеріледі.

Музыка сабағында білім алушыны тек бағалауға емес, оның шығармашылық қабілетін дамытуға, музыкалық сауаттылығын арттыруға және өнерге қызығушылығын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Бақылау жұмыстарының саны

Бақылау жұмыстары сыныптар мен тоқсандар бойынша төмендегідей бөлінген:

Сынып	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан	IV тоқсан	Оқу жылында
2-сынып	1	1	1	1	4
3-сынып	1	1	1	1	4
4-сынып	1	1	1		4

Балл қою жүйесі

Бақылау жұмыстарының ең жоғары балдары білім алушылардың сынып деңгейі мен тапсырмалардың күрделілігіне сәйкес сараланған:

Сынып	Бір бақылау жұмысының ең жоғары балы
2-сынып	12 балл
3-сынып	14 балл
4-сынып	16 балл

Тапсырмалар аралық бағалауды ұйымдастыруға қолайлы етіп әзірленген. Бағалау критерийлері мен дескрипторлар білім алушының оқу мақсаттарына қол

жеткізу деңгейін анықтауға, оның жетістіктерін айқындауға және әрі қарай дамуына қажетті кері байланыс беруге мүмкіндік береді.

Жинақты сабақ барысында, білім алушылардың жеке және топтық жұмыстарын ұйымдастыруда, формативті және аралық бағалау кезінде, сондай-ақ олардың музыкалық-шығармашылық қабілеттерін дамытуға бағытталған қосымша жұмыстарда пайдалануға болады.

Бақылау жұмыстарының нәтижелері мұғалімге білім алушының белгілі бір оқу мақсатын қаншалықты меңгергенін анықтауға, қиындық туғызған дағдыларды айқындауға және келесі оқу жұмысын жоспарлауға мүмкіндік береді.

МУЗЫКА

2-СЫНЫП 1-ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Бөлім тақырыптары: «Өзім туралы», «Менің отбасым және достарым».

Оқу мақсаттары:

2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау;

2.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлар

Бағалау критерийлері	Дескрипторлар	Балл
Әнді мәнерлі орындайды және ән айту ережелерін сақтайды	1. Әуенді дұрыс орындайды – 1 б. 2. Ырғақ пен темпін сақтайды – 2 б. 3. Ән айту кезіндегі дене қалпы мен тыныс алуды сақтайды – 2 б. 4. Әннің мінез-құлқын жеткізеді – 1 б.	6
Таңдалған тақырыптың сипаты мен мазмұнын музыкалық құралдар арқылы жеткізеді	1. Сәйкес музыкалық құралдарды таңдайды – 2 б. 2. Көңіл күйін/сипатын жеткізеді – 2б. 3. Шығармашылық танытады – 1 б. 4. Жұмысын тақырыппен байланыстырады – 1 б.	6

Тапсырма. «Өзім туралы» бөлімінен бір ән орында

«Өзім туралы» бөлімінен білетін әнді топпен орында.

1. Әннің мінез-құлқын сақтап орындау.

2. Отбасың немесе достарың туралы музыкалық аспаптар мен дауысты қолданып отбасы мүшелерінің дауысына дыбыстау жаса.

Композиция белгілі бір көңіл күйді жеткізуі тиіс.

Мысалы: Ана -шапалақтау, әке-сылдырмақ және т.б.

МУЗЫКА
3-СЫНЫП 1-ТОҚСАН
№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Бөлім тақырыптары: «Жанды табиғат», «Жаксыдан үйрен, жаманнан жирен»

Оқу мақсаттары:

3.1.1.2 музыкалық шығармаларды интонация, әуен арқылы танып ажырату;

3.1.2.2 әнді негізгі дирижерлы қимылдар көмегімен орындау;

3.1.3.3 музыкалық шығармаларды талдау барысында негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату.

Бағалау критерийлері

1. музыкалық шығармаларды өзіне тән интонациясы арқылы таниды;
2. дирижердің қимыл-ишараларына сәйкес ән орындайды;
3. негізгі музыкалық ұғымдарды анықтайды және ажыратады.

Дескрипторлар. Білім алушы:

- бірінші шығарманы интонациясы арқылы таниды — 1 балл;
- екінші шығарманы интонациясы арқылы таниды — 1 балл;
- бірінші шығарманың көңіл күйін анықтайды — 1 балл;
- екінші шығарманың көңіл күйін анықтайды — 1 балл;
- дирижердің қимылына сәйкес әнді бастайды — 1 балл;
- дирижердің қимылына сәйкес әнді аяқтайды — 1 балл;
- темп пен ырғақты сақтайды — 1 балл;
- дирижердің қимылына сәйкес дыбыс күшінің өзгеруін орындайды — 2 балл;
- темпті анықтайды — 1 балл;
- динамиканы анықтайды — 1 балл;
- регистрді анықтайды — 1 балл;
- музыканың мінез-құлқын анықтайды — 2 балл.

1-тапсырма. Орындау

Бөлім бойынша әнді сыныппен бірге орында. Интонацияны сақта және педагогтің қимыл-ишараларын мұқият бақыла.

2-тапсырма. Тыңдау

Музыкалық үзінділерді тыңдап, әр үзіндіге сәйкес келетін музыкалық ұғымды анықта. Дұрыс жауапты таңда.

1. Музыка жылдам орындалады. Оның темпі қандай? А) Largo — баяу Б) Allegro — жылдам
2. Музыка бастапқыда баяу естіледі, кейін қаттырақ орындала бастайды. Не өзгерді? А) темп Б) динамика

3. Әуен алдымен төмен, кейін жоғары дыбысталады. Не өзгерді? А) регистр Б) ырғақ
4. Музыка сабырлы және жұмсақ орындалады. Оның сипаты қандай? А) сабырлы Б) алаңдататын В) жауынгерлік

МУЗЫКА

4-СЫНЫП 1-ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Бөлім тақырыптары: «Менің Отаным – Қазақстан», «Құндылықтар»
Оқу мақсаттары:

4.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен шығарманы орындау және импровизациялау;

4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу, жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу.

Бағалау критерийлер:

1. музыкалық мәнерлілік құралдарын пайдалана отырып, музыканы орындайды және импровизациялайды

2. шығармашылық жұмысын таныстырады және бағалайды, оны жақсарту бойынша ұсыныстар енгізеді

Дескрипторлар

Білім алушы:

- ұсынылған ырғақтық немесе әуендік үзіндіні дұрыс орындайды — 1 балл;
- өзіндік музыкалық жалғастыру құрастырады — 2 балл;
- таңдалған екпінді сақтайды — 1 балл;
- динамиканы қолданады — 1 балл;
- музыканың таңдалған сипатын жеткізеді — 1 балл;
- импровизацияны мәнерлі орындайды — 2 балл;
- өзінің шығармашылық жұмысын таныстырады — 1 балл;
- таңдаған құндылығын атайды — 1 балл;
- өз жұмысының көңіл күйін анықтайды — 1 балл;
- өз жұмысының күшті жағын атайды — 1 балл;
- жұмысты жақсарту жолын ұсынады — 1 балл;
- жұмысты қайта орындаған кезде қандай өзгеріс енгізетінін атайды — 2 балл.

1-тапсырма.

«Менің Отаным – Қазақстан» музыкалық импровизациясы

Отан туралы шағын музыкалық әуен құр.

Мысалы, Отан туралы қысқа әуенді До мажор тональдігінде «Отаным». Көңіл күйі: көтеріңкі, патриоттық.

Музыкалық үзіндіні орында. 5 б.

Нотасы	До –	ре –	ми –	фа-	соль-	соль	ми–	до
Ырғағы								
Сөзі	О -	та-	ным	ме-	нің	О-	та-	ным.
Нотасы	До –	ре –	ми –	фа-	соль-	соль	ми–	до
Ырғағы								
Сөзі	Мен -	се--	ні-	мақ-	тан	тұ-	та-	мын,

Таңда:

Екпін: баяу / орташа / жылдам

Динамика: ақырын / орташа / қатты

Сипаты: салтанатты / сабырлы / көңілді

3 б.

2-тапсырма.

«Біздің құндылықтарымыз» шығармашылық жұмысы

Таңда: Достық / Мейірімділік / Құрмет / Бірлік / Көмек

Мысалы «Достық» туралы әнді мәнерлеп орындау.

3 б.

Таныстыр:

1. Музыкалық жұмысың қалай аталады?
2. Қандай құндылықты таңдадың?
3. Ән қандай көңіл күйді жеткізеді?
4. Жұмысыңда нені жақсартуға болады?
5. Қайта орындағанда нені өзгертер едің?

5 б.

2.7. 2–4-СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН «ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ» ОҚУ ПӘНІ БОЙЫНША АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ

Түсінік хат

Бақылау жұмыстары бастауыш білім беру деңгейінің «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасында белгіленген бөлімдер, бөлімшелер мен оқу мақсаттарына сәйкес құрастырылған.

2–4-сынып білім алушыларының дене шынықтыру пәні бойынша оқу мақсаттарын меңгеру деңгейін жүйелі бақылауға және бағалауға арналған, жас ерекшеліктеріне сәйкес сараланған бақылау тапсырмаларын ұсыну.

Білім алушылардың бағдарламалық материалды меңгеру деңгейін, олардың теориялық білімдері мен қозғалыс әрекеттерін ойын, жарыс және күнделікті қызметте біріктіру қабілетін объективті түрде анықтауға бағытталған.

Қозғалыс әрекеттерінің техникалық орындалуын бағалаумен қатар, пәнаралық дағдылар да диагностикадан өтеді: техникалық қауіпсіздік ережелерін қатаң сақтау, кеңістікте бағдарлай білу, командаішілік коммуникация, адал бәсекелестік қағидаттарын (Fair Play) ұстану және өзгермелі ойын жағдайларында шешім қабылдаудың жеделдігі.

Бақылау жұмыстарының саны

Бақылау жұмыстары сыныптар мен тоқсандар бойынша төмендегідей бөлінген:

Сынып	I тоқсан	II тоқсан	III тоқсан	IV тоқсан	Оқу жылында
2-сынып	1	1	1	1	4
3-сынып	1	1	1	1	4
4-сынып	1	1	1		4

Балл қою жүйесі

Бақылау жұмыстарының ең жоғары балдары білім алушылардың сынып деңгейі мен тапсырмалардың күрделілігіне сәйкес сараланған:

Сынып	Бір бақылау жұмысының ең жоғары балы
2-сынып	12 балл
3-сынып	14 балл
4-сынып	16 балл

Тапсырмалар аралық бағалауды ұйымдастыруға қолайлы етіп әзірленген. Бағалау критерийлері мен дескрипторлар білім алушының оқу мақсаттарына қол

жеткізу деңгейін анықтауға, оның жетістіктерін айқындауға және әрі қарай дамуына қажетті кері байланыс беруге мүмкіндік береді.

Бақылау жұмыстарының нәтижелері мұғалімге білім алушының белгілі бір оқу мақсатын қаншалықты меңгергенін анықтауға, қиындық туғызған дағдыларды айқындауға және келесі оқу жұмысын жоспарлауға мүмкіндік береді.

ШЫНЫҚТЫРУ

2-СЫНЫП І ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Оқу мақсаттары:

2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау.

1-тапсырма. (5 балл)

«Токта — ойлан — әрекет ет».

Мұғалімнің белгісі бойынша бағыты мен қарқынын өзгертіп жүгіруді орындау кезінде (ирелендеп жүгіру, арқамен алға жүгіру, жылдамдықты өзгерту және т.б.) білім алушы қиындыққа немесе тәуекелге тап болады. Мұғалім жағдаятты атайды, ал оқушы оған әрекет ете білуі тиіс:

«Шаршадым» → қарқынды төмендету → жүруге көшу → тынысты қалпына келтіру.

«Еден дымқыл» → тоқтау → қозғалысты жалғастырмау → мұғалімге хабарлау.

«Серіктеспен соқтығысу» → тоқтау → өзін-өзі сезіну жағдайын тексеру → мұғалімге хабарлау.

Мұндай тапсырма тікелей мынаны тексереді: қиындықты/тәуекелді түсінеді → дұрыс әрекет ету жолын анықтайды.

Оқу мақсаттары:

2.1.1.1 қажет болған жағдайда шығармашылық міндеттерді талқылау және қолдану.

2-тапсырма. (7 балл)

«Көңілді эстафета»

Құрал-жабдықтар: құрсаулар, түрлі түсті фишкалар, кегльдер, кіші доптар, эстафеталық таяқша.

Эстафета

кезеңдері:

Қатысушы белгі бойынша орындайды:

1-кезең - Жүгіру — бірінші белгіге дейін жүгіріп барып, фишкаға тиіп, кері жүгіріп қайтады.

2-кезең - Секіру — құрсаулар арқылы екі аяқпен 3 рет секіреді, фишканы айналып өтіп, кері жүгіріп қайтады.

3-кезең - Айналып жүгіру — кегльдерді «ирелендеп» айналып жүгіреді.

4-кезең - Лақтыру — бақылау сызығынан кіші допты нысанаға лақтырады, кері жүгіріп қайтады.

5-кезең - Эстафеталық таяқшаны беру — эстафеталық таяқшамен жүгіріп, фишканы айналып өтіп кері қайтады, таяқшаны келесі қатысушыға береді.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлар:

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз мөлшердегі дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсінеді, оларға әрекет етудің кейбір негізгі жолдарын анықтайды.	№1	1. Шаршау пайда болған кезде қарқынды төмендетеді немесе жүруге көшеді.	1
		2. Ұсынылған жағдаятқа уақтылы әрекет етеді.	1
		3. Жаттығуларды орындау кезінде қауіпсіз арақашықтықты сақтайды.	1
		4. Ұсынылған қиындықтар мен тәуекелдерге дұрыс әрекет ету жолдарын көрсетеді.	1
		5. Тоқтағаннан кейін мұғалімнің белгісі бойынша жаттығуды қауіпсіз түрде қайта жалғастырады.	1
Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Өртүрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсартады.	№ 2	1.Эстафета элементтерін орындаудың дұрыс реттілігін сақтайды.	1
		2.Белгіленген нысанаға дейін жүгіреді.	1
		3. Жүгіру кезінде дененің дұрыс қалпын сақтайды.	1
		4. Тізе буындарын сәл бүгіп және тепе-теңдікті сақтай отырып, екі аяқпен қонады.	1
		5. Допты белгіленген нысанаға лақтырады.	1
		6. Кіші допты бастың артынан бір қолмен лақтырады: әр аттас емес аяқ алда, доп ұстаған қол артқа жіберілген, кейін дене салмағын алға ауыстырады.	1

		7. Қарқынды сақтай отырып, қозғалыс әрекеттерін тоқтаусыз орындайды.	1
	Барлығы:		12

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ 3-СЫНЫП І ТОҚСАН №1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Оқу мақсаты:

3.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде тиісінше жауап қайтарып, қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керек екендігін түсіну және көрсету. №

1-тапсырма. (7 балл)

«Қауіпсіз бағыт» — 7 балл

Білім алушылар белгіленген алаңда қимылды ойын орындайды. Белгі бойынша олар фишкалардың арасымен жүгіру, секіру, бағыт пен жылдамдықты өзгерту арқылы қозғалады.

Ойын барысында мұғалім жағдаятты атайды немесе көрсетеді:

«Кедергі!» — қозғалыс бағытын өзгерту;

«Тым жақын!» — арақашықтықты ұлғайту;

«Тайғақ!» — жылдамдықты төмендетіп, жүруге көшу;

«Шаршадым!» — тоқтап, тынысты қалпына келтіру;

«Соқтығысу!» — тоқтап, қауіпсіз арақашықтықтың қалыптасуын күту;

«Қауіпті!» — тоқтап, мұғалімге жүгіну;

«Жалғастыруға болады!» — қозғалысты қауіпсіз түрде қайта бастау.

Міндет: жағдаятты жылдам анықтау, дұрыс әрі қауіпсіз әрекетті таңдау және тәуекел жойылғаннан кейін ойынды жалғастыру.

Оқу мақсаты:

3.1.1.1 негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыс машықтарын білу, түсіну және жақсартып жалғастыру.

2-тапсырма. (7 балл)

«Секіру жолы»

Сынып бірнеше топқа бөлінеді. Залда бақылау сызығынан бастап ұзындығы 200 см болатын белгі жасалады. Үш рет қатарынан секіру қажет. Секіру екі аяқпен серпілу және екі аяққа қону арқылы орындалады. Үшінші секіруден кейін жеткен қашықтық белгіленеді.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлар:

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
-------------------	------------	------------	------

Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керектігін түсінеді және оларға тиісті түрде әрекет етуді көрсетеді.	№ 1	1.Туындаған қауіпті жағдаятты анықтайды.	1
		2.Соқтығысуды болдырмай, қозғалыс бағытын өзгертеді.	1
		3.Қауіпсіз әрекет ету тәсілін өз бетінше таңдайды.	1
		1.Қозғалыс жылдамдығын өзгертеді.	1
		2.Қатысушылар арасында қауіпсіз арақашықтықты сақтайды.	1
		3.Шаршау пайда болған кезде жүктемені төмендетіп, тынысын қалпына келтіреді.	1
		4.Тәуекел жойылғаннан кейін жаттығуды қауіпсіз түрде жалғастырады.	1
Бағалау критерийі	Тапсырма №2	Дескриптор	Балл
Негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс дағдыларын біледі, түсінеді және жетілдіруді жалғастырады.	№ 2	1.Бастапқы қалып — аяқтар табан енінде, табандар параллель, қолдар еркін.	1
		2.Серпілу алдында қолдарын артқа жіберіп, жартылай отырады.	1
		3.Екі аяқпен бір мезгілде серпіледі.	1
		4.Серпілу кезінде қолдарын алға-жоғары үйлесімді сермейді.	1
		5.Тепе-теңдікті сақтай отырып, екі аяққа бір мезгілде жартылай отырып қонады.	1
		6.Келесі секіруді алдыңғы қонған жерден бастап, үш секіруді ретімен орындайды.	1
		7.Үш рет қатарынан секіру арқылы белгіленген 200 см қашықтықты еңсереді.	1
	Барлығы:		14

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады.

ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ

4-СЫНЫП І ТОҚСАН

№1 АРАЛЫҚ БАҒАЛАУ (үлгі)

Оқу мақсаты:

4.3.1.1 дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну.

1-тапсырма. (8 балл)

Текшені тасымалдаумен 4×9 м қайталама жүгіру.

Сынып тең топтарға бөлінеді. Жаттығу спорт залындағы волейбол алаңында немесе көшедегі спорт алаңында орындалады. Екі сызықтың арақашықтығы — 9 м. Оқушы старт сызығында тұрады. Қарама-қарсы сызықта 2 текше орналасады. Мұғалімнің «Марш!» пәрмені бойынша оқушы текшеге қарай жүгіреді. Текшені алып, старт сызығына тасымалдайды және сызықтың арғы жағына қояды. Содан кейін қарама-қарсы сызыққа қайта оралып, екінші текшені алады және мәреге жетеді. Екінші текше старт сызығының арғы жағына тасымалданғаннан кейін орындау аяқталады.

Оқу мақсаты:

4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету.

2-тапсырма. (8 балл)

Білім алушы тапсырманы кедергілер жолағы түрінде бірінен кейін бірін ретімен орындайды: допты түзу бағытта алып жүру, фишкаларды айналып өту, допты тоқтату, қақпаға соққы жасау.

Бағалау критерийлері мен дескрипторлар:

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
Денсаулық пен салауатты өмір салты үшін дене белсенділігінің маңызын талдайды және түсінеді.	№ 1	1. Старт сызығының алдына тұрады.	1
		2. Қозғалысты мұғалімнің белгісінен кейін ғана бастайды.	1
		3. Толық тоқтамай, сызыққа жүгіріп келеді. Еңкейіп, текшені бір қолымен алады.	1
		4. Жылдам тіктеліп, қарама-қарсы бағытта жүгіруді жалғастырады.	1
		5. Бұрылу алдында соңғы қадамын қысқартады.	1
		6. Тепе-теңдікті жоғалтпай бұрылады.	1
		7. Текшені бір қолынан екінші қолына ауыстырмай, старт сызығына жылдам қайтады.	1
		8. Қимылдарын бақылауда ұстайды.	1
Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл

Дене дамуына ықпал ететін әртүрлі бірізді жаттығуларда қимылдарды орындау сапасының артуын түсінеді және көрсетеді.	№ 2	1. Қозғалысты мұғалімнің белгісінен кейін бастайды.	1
		2. Доптың қозғалысын бақылай отырып, оны аяқпен алып жүреді.	1
		3. Допты жоғалтпай алға қозғалады.	1
		4. Фишкаларды өткізіп алмай, ретімен айналып өтеді.	1
		5. Бағытты өзгерткен кезде допты бақылайды.	1
		6. Допты белгіленген аймақта тоқтатады.	1
		7. Допты қақпаға бағыттай отырып, аяқпен соққы жасайды.	1
		8. Тапсырманың барлық кезеңдерін ретімен орындайды.	1
	Барлығы:		16

Ескертпе: әрбір педагог дескрипторларды өз бетінше нақтылап, егжей-тегжейлі сипаттай алады

ҚОРЫТЫНДЫ

Осы әдістемелік ұсынымдар 2–4-сыныптарда аралық бағалауды ұйымдастыру және өткізу барысында педагогтерге әдістемелік қолдау көрсетуге бағытталған. Аралық бағалау білім алушылардың оқу бағдарламасының меңгерілу деңгейін анықтауға, білім, білік және дағдыларын бағалауға, сондай-ақ оқу жетістіктерін одан әрі жетілдіру бағыттарын айқындауға мүмкіндік береді.

Бағалау тапсырмаларын әзірлеу кезінде оқу мақсаттары, білім алушылардың жас және жеке ерекшеліктері, оқу мүмкіндіктері ескерілуі қажет. Тапсырмалар білім алушының теориялық білімін ғана емес, оны тәжірибеде қолдану, ойлау, зерттеу, шығармашылық және практикалық дағдыларын анықтауға бағытталғаны маңызды. Осыған сәйкес бағалау критерийлері мен дескрипторлар нақты, түсінікті және орындалатын әрекеттерді сипаттауы тиіс.

Аралық бағалау барысында тапсырмалардың мазмұны мен күрделілік деңгейі білім алушылардың жас ерекшелігіне сәйкес құрылып, олардың жеке мүмкіндіктерін ескеруге жағдай жасалуы қажет. Қажет болған жағдайда педагог бағалау тапсырмаларын бейімдеп, оқу мақсатына сәйкес толықтырулар мен өзгерістер енгізе алады.

Бағалау үдерісінде білім алушының орындау нәтижесімен қатар, оның тапсырманы орындау тәсілі, практикалық әрекеті, шығармашылық ізденісі, қауіпсіздік талаптарын сақтауы және алған білімін өмірлік жағдаяттарда қолдана білуі де ескеріледі. Бұл білім алушының оқу жетістігін жан-жақты анықтауға мүмкіндік береді.

Аралық бағалау нәтижелері білім алушыларды өзара салыстыру немесе тек баға қою мақсатында ғана емес, олардың білім деңгейін нақты анықтау, оқуындағы жетістіктері мен қиындықтарын айқындау және алдағы оқу жұмысын тиімді жоспарлау үшін пайдаланылады. Нәтижелер негізінде педагогтер білім алушыларға қажетті қолдау көрсетіп, оқу үдерісін жетілдіруге бағытталған жұмыстарды жоспарлайды.

Жалпы, аралық бағалауды жүйелі, әділ және білім алушының жеке ерекшеліктерін ескере отырып ұйымдастыру оқу жетістіктерін тиімді бақылауға, білімдегі олқылықтарды уақытылы анықтауға және білім сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды бағалау кезінде олардың жеке мүмкіндіктері, білім беру қажеттіліктері және меңгеретін оқу бағдарламасының мазмұны ескеріледі. Қажеттілігіне қарай сараланған немесе жеке тапсырмалар әзірленіп, тиісті қолдау түрлері ұсынылады.

Әдістемелік ұсынымдарды жүйелі қолдану аралық бағалаудың оқу мақсаттарына сәйкестігін, бағалау талаптарының түсініктілігін және нәтижелердің оқу процесін жетілдіруге бағытталуын қамтамасыз етеді.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы. **Бастауыш сынып білім алушыларының оқу дағдыларын қалыптастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар.** – Астана: Б. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2024.
2. Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы. **Жалпы білім беретін мектептерде ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау бойынша әдістемелік ұсынымдар.** – Астана: Б. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2025.
3. Ш. Н. Альдибекова. **Бастауыш мектепте дүниетану және жаратылыстануды оқыту әдістемесі.** – Алматы: KEMEL KİTAP, 2025. – 447 б.
4. Қ. Тұрғанбай, Г. Тулемисова, Ю. Панченко, Г. Нургалиева, А. Тажигулова, А. Арыстанова. **Цифрлық сауаттылық. Электрондық оқулық.** – Алматы, 2021.
5. Д. Исабаева, А. Назарбекова, П. Зординова, М. Әубекова. **Цифрлық сауаттылық. Электрондық оқулық.** – Алматы: Атамұра, 2021.
6. Қ. Аймағамбетова. **Бастауыш сыныптарда дүниетануды оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері.** – Астана: Арман-ПВ, 2014. – 200 б.
7. Ш. Н. Альдибекова. **Бастауыш мектепте дүниетану және жаратылыстануды оқыту әдістемесі.** – Алматы: KEMEL KİTAP, 2025. – 447 б.
8. М. К. Естұрсынова, Ш. С. Набидоллина. **Жаратылыстану негіздері мен дүниетануды оқыту әдістемесі.**
9. Р. Қаратабанов, Г. Үржігітова, Ж. Құсайынова, Г. Батырова. **Жаратылыстану. Электрондық оқулық.** – Алматы: Алматыкітап баспасы, 2021.
10. Б. Тұрмашева, С. Салиш, У. Медеуова. **Дүниетану. 1-сынып. Электрондық оқулық.** – Алматы: Атамұра, 2023.
11. Ұ. Ж. Мұхамеджанова. **Дене шынықтыру пәнін оқыту әдістемесі.** – Астана: Фолиант, 2011. – 192 б.
12. Б. Төтенай. **Дене тәрбиесі. Оқулық.**
13. Ш. Құлманова, М. Оразалиева, Б. Сүлейменова. **Музыка. 4-сынып: оқыту әдістемесі.** – Алматы: Атамұра, 2000. – 80 б.
14. Ш. Құлманова, Б. Сүлейменова, Т. Токжанов. **Музыка. Оқыту әдістемесі. Жалпы білім беретін мектептің 4-сынып мұғалімдеріне арналған.** – Алматы: Атамұра, 2019.
15. Ш. Құлманова. **Музыка. Оқыту әдістемесі. Жалпы білім беретін мектептің 1-сынып мұғалімдеріне арналған.** – Алматы: Атамұра, 2021.
16. Р. К. Касенова, Ф. С. Танкешова. **Музыкалық білім берудің әдістемесі.** – Шымкент: ОҚМУ, 2008.
17. М. С. Мұқашев, А. Ғ. Сейтімов, Н. А. Хамзин. **Бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі.** – Астана: Фолиант, 2008. – 304 б.

- 18.Ұ. Қ. Мұсарипова. **Бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі: оқу-әдістемелік кешен.** – Алматы: ҚазМемҚызПИ, 2006. – 78 б.
- 19.Ф. Б. Асилбаева. **Бастауыш сынып оқушыларының көркем еңбек шығармашылығын қалыптастыру.** – Алматы: ҚазМемҚызПУ, 2013. – 133 б.
- 20.Б. Нұршәріп, Д. Т. Орынбеков, Е. Т. Кісімісов. **Еңбекке баулу. Оқыту әдістемесі.** – Алматы: Атамұра, 2023. – 104 б.
- 21.Г. Мұратқызы, А. Қазыбекқызы, Е. Т. Кісімісов. **Еңбекке баулу. Оқыту әдістемесі.** – Алматы: Атамұра, 2024.
- 22.Н. Адамқұлов, Т. Байназарова, Б. Таранчиева, Р. Қашқынбаева. **Еңбекке баулу. Әдістемелік нұсқау.** – Алматы: Алматыкітап, 2024.
- 23.Қ. Ш. Дәулетова, М. Н. Сүлейменов, Л. А. Жайманова. **Еңбекке баулу әдістемесі: бастауыш сыныптарға арналған оқу құралы.** – Астана: Фолиант, 2010.
- 24.Ш. О. Жиенбаева. **Еңбекке баулу: бастауыш сыныптарға арналған оқу-әдістемелік құрал.** – Астана: Фолиант, 2010.
- 25.Б. Қалназаров, Н. Рахметова, А. Сманова. **Еңбекке баулу. 4-сынып: оқыту әдістемесі.** – Алматы: Атамұра, 2015. – 78 б.